

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Memòria 2025

Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Plaça d'en Rovellat, s/n, 43003 Tarragona
Telèfon: 977 24 91 33
www.icac.cat – info@icac.cat

Tarragona, juny del 2026

Coordinació editorial: Publicacions ICAC

Fotografia: Puig, A. (2025). I-CERCA.
Presa de mesures biomètriques d'una mandíbula de cavall en el marc del projecte *I+D - Generación del Conocimiento. BIOEAT: Somos lo que comemos: estudio de los hábitos alimentarios en la Hispania romana a través de la biogeoquímica*. (PID2024-157503NB-I00).

Disseny i maquetació: Francesc Farré

Dipòsit Legal: T. 507-2014

Taula de continguts

 L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica	05 Presentació 06 Missió 07 Salutació del director
 Governança i organització	10 Governança 15 Organització 16 Llistat de personal
 Recerca	19 Projectes de recerca i captació de fons 21 Producció científica 23 Grups de recerca 32 Ciència oberta 34 Activitats científiques 35 Laboratoris i infraestructures
 Formació avançada	38
 Serveis	44 Unitat d'Estudis Arqueomètrics 46 Centre de documentació i Biblioteca
 Publicacions ICAC	48
 Transferència del coneixement	51 Unitat de Transferència i Impacte Social 53 Principals projectes de Transferència
 Divulgació de la ciència	58
 Comunicació	62 Impacte digital
 Annex	64 Projectes de recerca

L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Presentació
Missió
Salutació del director

Presentació

**Som un centre
de recerca situat
a Tarragona
amb vocació
internacional.**

L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC-CERCA) és un centre de recerca públic especialitzat en l'arqueologia clàssica creat per la Generalitat de Catalunya i la Universitat Rovira i Virgili (URV), amb la participació del Consell Interuniversitari de Catalunya. Té com a finalitat la recerca, la formació avançada i la difusió de la civilització i cultura clàssiques.

Sota la forma de consorci integrat per la Generalitat de Catalunya i la Universitat Rovira i Virgili, els seus estatuts van ser publicats al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, número 3.143, el 19 de maig de 2000. L'Institut és una entitat jurídica pública, de caràcter institucional, i té personalitat jurídica pròpia per a la realització dels seus objectius.

L'ICAC-CERCA té la consideració de centre de recerca de Catalunya, identificat com a centre CERCA; un sistema que aglutina 42 centres de recerca, amb més de 19.000 persones treballant a la frontera del coneixement per a fer avançar la societat. També, l'ICAC-CERCA compta amb l'acreditació i l'etiqueta HR Excellence in Research des de 2015, d'acord amb la Human Resources Strategy for Researchers (HRS4R) de la Comissió Europea.

L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica té la seu a Tarragona, per la importància i l'envergadura del patrimoni arqueològic present a aquesta ciutat, que s'assenta sobre l'antiga *Tarraco*, brillant capital de la *Hispania Citerior*. Designada per la UNESCO Patrimoni Mundial, ofereix un marc òptim per a la recerca en arqueologia clàssica.

Missió

L'estudi del món antic ens proporciona el plaer, la tranquil·litat de saber que som aquí gràcies al llarg camí recorregut durant tants segles. Res és etern. Vivim en un món en transformació.

L'àmbit de coneixement del nostre centre és l'arqueologia clàssica en un sentit ampli, tant des d'una perspectiva geogràfica (l'arc mediterrani i l'entorn on es van desenvolupar les cultures clàssiques) com cronològica (comprentent les civilitzacions grega i romana, i els altres pobles relacionats directament amb aquestes).

Els estudis d'arqueologia clàssica tenen una llarga tradició a Catalunya. A més, han viscut una progressió important en els darrers anys gràcies a l'augment de la sensibilitat ciutadana envers la salvaguarda del patrimoni arqueològic i l'aplicació de la nova legislació sobre patrimoni cultural que ha fet necessària i possible l'explotació científica de nombrosos jaciments.

L'ICAC és un centre de recerca dinàmic, molt actiu, que centra la mirada en l'antiguitat, tant geogràficament com temporalment, comprenent les societats i cultures clàssiques i preclàssiques de la conca mediterrània i perimediterrània, i tres continents: Europa, Àsia i Àfrica. . Som un centre de recerca situat a Tarragona amb vocació internacional.

L'arqueologia, l'antiguitat, posseeixen la màgia d'apropar-nos a problemes globals des de la quotidianitat, des de la cultura material entesa en un sentit ben ample. L'emergència climàtica, la resiliència als canvis, els conflictes socials i econòmics, són problemes d'avui que ja van patir les societats del passat.

Però l'arqueologia és també patrimoni i cultura, en la mesura que la nostra activitat genera unes restes materials que en mans de la societat esdevenen patrimoni arqueològic i cultural. La socialització, la transferència, l'impacte en la societat dels resultats de la recerca és essencial.

Salutació del director

Voldria ser breu en aquesta presentació de la memòria d'activitats del 2025 i destacar només aquelles qüestions i aspectes més rellevants. Així que parlaré en primer lloc de les persones. El pla d'estabilització del personal investigador de l'ICAC ha fet un nou pas important amb la resolució de dos concursos públics, per cobrir les places fixes de personal investigador R4, cap de grup (i2), especialitzades en arqueometria lítica i en arqueozoologia aplicades a l'arqueologia clàssica. Els nous llocs de treball fix havien estat aprovats per la Generalitat de Catalunya mercès la taxa addicional d'estabilització prevista per personal investigador del programa Ramon y Cajal. Aquestes dues places se sumen a la ja resolta el 2024, especialitzada en arqueobotànica. L'atracció de talent ha viscut també un pas molt rellevant amb la creació d'un nou lloc d'investigació amb perfil en geoarqueologia i paleoambient a través del programa Ramón y Cajal. En resum, això ha significat la incorporació de sis persones en els darrers set anys per liderar noves línies i equips de recerca a l'ICAC; és, en conseqüència, l'arribada a l'ICAC d'una nova generació per desplegar una nova arqueologia clàssica.

Aquest potencial creixement de l'activitat de recerca es podrà desplegar plenament a Tarragona amb la creació d'una nova seu per a l'Institut. I finalment el somni es fa realitat: aquest 2025, l'ajuntament de Tarragona ha resolt la concessió del Magatzem 6 de la Tabacalera a l'ICAC, com a contraprestació a la seva incorporació en el consorci. Els nous estatuts de l'ICAC, apunt de ser publicats al DOGC en el moment de redactar aquestes línies, formalitzen i regulen l'ampliació del mateix i la renovada projecció de la nostra activitat vers la ciutat de Tarragona. Tanmateix, és important assenyalar també el compromís del Govern de la Generalitat de Catalunya en fer-ho possible a través del finançament de la nova infraestructura de recerca a Tarragona. Sense pausa, el nou projecte ha anat avançant amb la licitació per a la contractació de la redacció del projecte bàsic i d'execució, així com de la direcció d'obra, de la futura seu de l'Institut. Amb la licitació ja resolta, el projecte de rehabilitació de la nova seu ja s'ha posat en marxa. El nou ICAC esdevindrà en els propers anys un renovat pol pel desenvolupament de la recerca, la transferència i l'impacte social del coneixement en arqueologia.

El 2025 ha estat un any especialment complicat per a l'administració i gestió del centre, immersa en un procés de reconversió digital, que comporta l'automatització de tots els processos de gestió de la recerca, i molt especialment la gestió econòmica. Ha estat una tasca àrdua, plena de dificultats, duta a terme amb l'impuls i el suport d'Intervenció de la Generalitat, i que esdevé essencial per a modernitzar la gerència del centre. Cal dir que la sobrecàrrega ha estat dura, que ha tensionat enormement l'equip humà, però també hem de dir que, finalment, l'esforç i el treball col·lectiu ha permès arribar a bon port i que en data d'avui els canvis en la gestió digital de la recerca són ja una realitat.

S'han iniciat també diversos nous projectes importants, finançats per via competitiva. En aquest àmbit voldria fer especial menció a l'èxit dels nous lideratges a l'ICAC en la convocatòria PID2024 de l'Agència Estatal

El nou ICAC esdevindrà en els propers anys un renovat pol pel desenvolupament de la recerca, la transferència i l'impacte social del coneixement en arqueologia.

d'Investigació del Ministeri de Ciència, amb quatre nous projectes concedits per obrir noves línies i àrees de recerca de dimensió internacional en diversos punts de la mediterrània. Destacaria d'aquesta internacionalització dues fites: la consolidació de la nostra recerca a l'Egeu i el retorn de l'ICAC a Tunísia, per iniciar un nou projecte sobre els orígens de la civilització nùmda, a través del programa d'excavacions al jaciment de Sidi Saïd, finançat en part per la Fundació Palarq. En clau catalana, ha estat proposat un total d'onze propostes a la convocatòria de projectes quadriennals de recerca del Departament de Cultura de la Generalitat, centrats en diversos territoris de les comarques de Tarragona, Barcelona, Lleida i Girona.

La Unitat de Transferència i Impacte Social (la UTIS) s'ha consolidat definitivament durant el 2025 com l'eix vertebrador de les estratègies de retorn social de la recerca del centre. La seva activitat s'emmarca en el reconeixement com a Unitat de Cultura Científica i de la Innovació (UCC+i) per part de la FECYT. En l'esfera internacional, en l'àmbit de la transferència, cal destacar el lideratge de l'ICAC en el projecte europeu Cultur-Monts, finançat pel programa Interreg Sudoe. Iniciat el 2024, el projecte aglutina socis d'Espanya, França i Portugal per abordar la situació crítica de despoblament i envelliment de les zones interiors de muntanya del sud-oest d'Europa, utilitzant el patrimoni cultural com a recurs pel desenvolupament sostenible. Mitjançant l'arqueologia del paisatge, el projecte ha demostrat que aquests territoris més enllà del seu encant paisatgístic, conserven un patrimoni arqueològic i cultural amb immens potencial com a recurs pel desenvolupament territorial.

Hem aconseguit a més que tota aquesta activitat estigui finançada per via competitiva. La mitjana d'ingressos anuals propis de l'ICAC en els darrers cinc anys supera el milió i mig d'euros i significa el 49,9% del total d'ingressos per any del centre durant aquest període, assolint la paritat amb el finançament basal, quelcom especialment remarcable en l'àmbit de la recerca en humanitats.

Hem viscut també esdeveniments i activitats remarcables, com l'organització a l'ICAC del Congrés Internacional *Amphorae et Dolia*, dedicat a l'estudi de la producció i el comerç d'àmfores i *dolia* al Mediterrani occidental durant l'època romana; o haver estat la seu de la VIII Reunió Oikos de Bioarqueologia, que organitza l'Associació Catalana de Bioarqueologia, espai de trobada per afavorir la circulació i l'intercanvi de coneixement en la recerca bioarqueològica. L'ICAC va ser l'abril del 2025 l'epicentre de la bioarqueologia catalana, fet que il·lustra el nostre lideratge en aquest àmbit.

I acabarem aquesta presentació parlant també de persones, amb la incorporació al Consell Científic Assessor de l'ICAC a partir de gener del 2026, d'un nou membre, el Professor Éric Gailledrat. Director de recerca del CNRS a la Universitat Paul Valéry - UMR 5140 *Archéologie des Sociétés Méditerranéennes* (ASM) de Montpeller, s'incorpora en substitució del Professor Cameron A. Petrie, a qui agraïm el seu suport durant tots aquests anys. Especialista en colonitzacions, poblament antic i interaccions socioambientals a la mediterrània nord-occidental, la seva mirada transversal i el seu assessorament institucional reforçarà sense dubte l'excel·lència del nou ICAC que entre tots estem fent realitat.

Josep Maria Palet
Director

Destacaria d'aquesta internacionalització dues fites: la consolidació de la nostra recerca a l'Egeu i el retorn de l'ICAC a Tunísia, per iniciar un nou projecte sobre els orígens de la civilització nùmda, a través del programa d'excavacions al jaciment de Sidi Saïd.

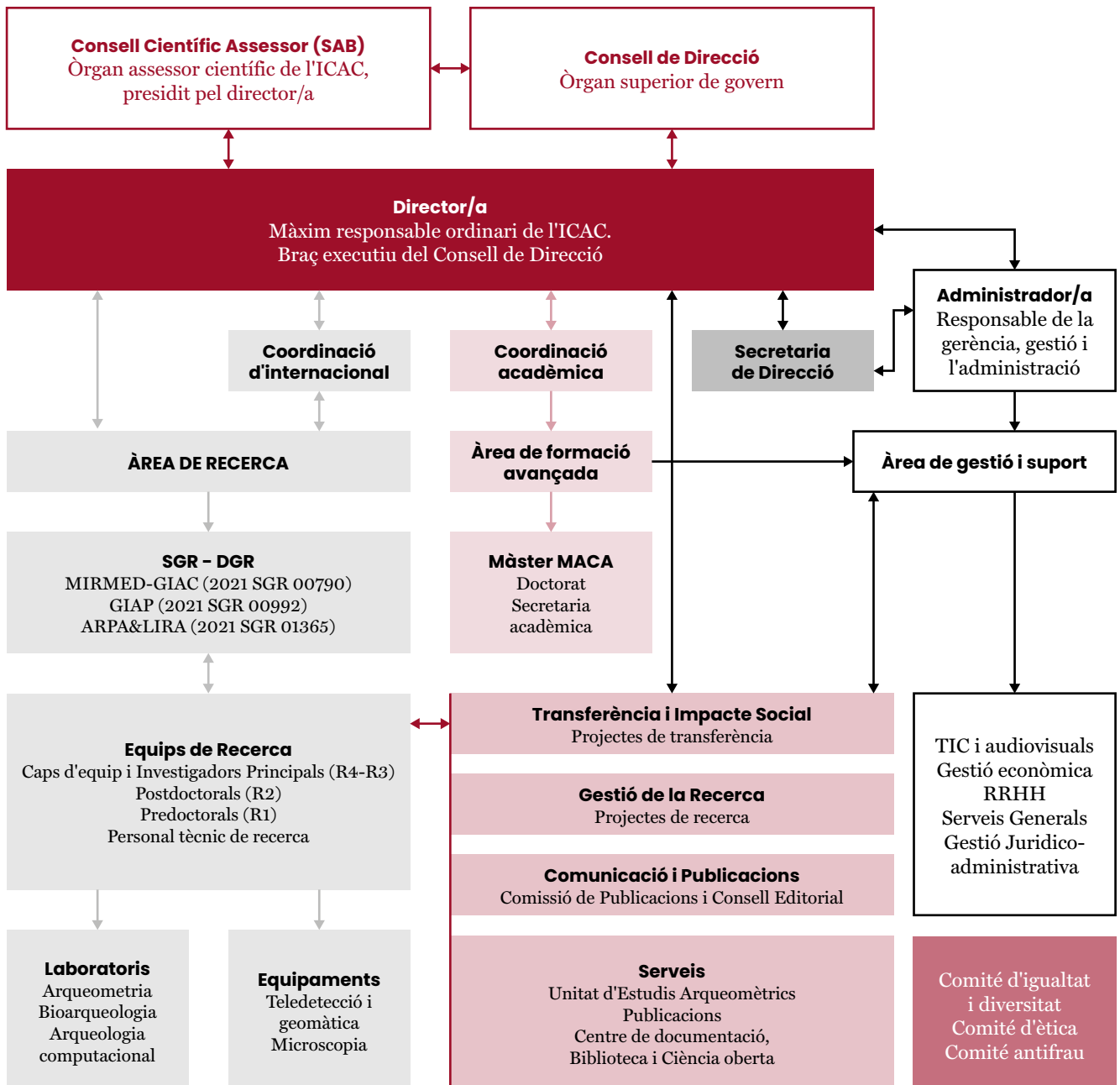
La mitjana d'ingressos anuals propis de l'ICAC en els darrers cinc anys supera el milió i mig d'euros i significa el 49,9% del total d'ingressos per any del centre durant aquest període.

Governança i organització

Governança
Organització
Llistat de personal

Governança

L'ICAC-CERCA es regeix pels següents òrgans de govern: el Consell de Direcció, el Consell Científic Assessor, i el director. L'organigrama del centre s'organitza en tres àrees (recerca, formació avançada, i gestió i suport a la recerca), que despleguen els grups i equips de recerca, laboratoris, equipaments i seccions diverses.

El **Consell de Direcció** és l'òrgan superior de decisió i administració de l'Institut. Pren decisions sobre el funcionament ordinari del centre, el seguiment del pla estratègic i l'avaluació de resultats. El 2025 es va reunir tres vegades, en format híbrid.

Presidència

Núria Montserrat Pulido

Consellera de Recerca i Universitats

Vicepresidència

Josep Pallarès Marzal

Rector de la Universitat Rovira i Virgili

Vocals de la Generalitat de Catalunya

Teresa Sanchis Estruch

Directora general de Recerca del
Departament de Recerca i Universitats

(des del 2 de setembre de 2025)

Joan Gómez Pallarès

Director general de Recerca del Departament
de Recerca i Universitats

(fins l'1 de setembre de 2025)

Joaquim Borràs Gómez

Director general de Patrimoni Cultural
del Departament de Cultura

Vocals de la Universitat Rovira i Virgili

Jordi Diloli Fons

Vicerector de Compromís Social i Sostenibilitat

Urbano Lorenzo Seva

Vicerector de Política Científica
i Projectes Interdisciplinaris

Vocals del Consell Interuniversitari de Catalunya

Joaquim Pera Isern

Professor Titular de la Universitat Autònoma de Barcelona

Miguel Ángel Cau Ontiveros

Professor de Recerca ICREA de la Universitat de Barcelona

Assisteixen amb veu i sense vot:

Josep Maria Palet Martínez

Director de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Maria Gradillas Reverté

Administradora de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Encarnació Ricart Martí

Secretària del Consell de Direcció

Arnau Garcia Molsosa

Representant del Comitè d'Empresa de
l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica

El **Consell Científic Assessor (CCA)** és un òrgan col·legiat de l'ICAC, integrat per personalitats de reconegut prestigi internacional en l'àmbit de l'arqueologia clàssica. Té l'objectiu d'assessorar l'Institut pel que fa a la seva activitat científica i de participar en l'impuls i l'avaluació del centre.

El 26 de setembre de 2025 es va celebrar la reunió anual del CCA de manera telemàtica. Hi van participar tots els membres del Consell, excepte la Dra. Naomi Sykes, que va excusar la seva absència. Per part de l'ICAC hi van intervenir el Professor Josep Maria Palet (director), la Dra. Alexandra Livarda (responsable d'Internacionalització) i la Professora Carme Belarte (coordinadora acadèmica).

Durant la sessió, el director de l'ICAC va presentar l'Informe anual 2024 i les activitats de recerca previstes per al 2025, destacant el creixement i l'estabilització del personal investigador, els nous projectes internacionals i de transferència, l'èxit assolit en la captació de finançament competitiu i els avenços en l'àmbit de la formació avançada (màster i doctorat). Es va anunciar la incorporació de l'Ajuntament de Tarragona al consorci, els nous estatuts de l'ICAC que ho formalitzen, així com la concessió a l'ICAC per part del consistori, del Magatzem 6 de la Tabacalera de Tarragona per a la futura seu de l'Institut. També es va informar sobre el procés d'adaptació de gerència al programa de gestió Fundanet, un pas que suposa una millora en la digitalització i optimització dels processos de gestió de la recerca i de l'administració del centre.

Per últim, cal destacar que el Professor Cameron A. Petrie va deixar de ser membre del Consell el 31 de desembre de 2025, per poder assumir d'altres responsabilitats a la seva universitat. A partir de gener de 2026, s'ha incorporat al CCA el Professor Éric Gailledrat. Director de recerca del CNRS a la Universitat Paul Valéry - UMR 5140 *Archéologie des Sociétés Méditerranéennes* (ASM) de Montpeller, és especialista en colonitzacions, poblament antic i interaccions socioambientals a la Mediterrània nord-occidental.

Prof. Dr. Marc Domingo Gyga
Universitat de Princeton (EUA)

Prof. Dra. Naomi Sykes
Universitat d'Exeter (Regne Unit)

Prof. Dr. Emilio Marin
Universitat Catòlica de Croàcia (Croàcia)

Prof. Dra. Margarita Vallejo Girvés
Universitat d'Alcalá de Henares (Espanya)

Prof. Dra. Dirce Marzoli
Institut Arqueològic Alemany de
Madrid (Espanya-Alemanya)

Prof. Dra. Mar Zarzalejos Prieto
Universitat Nacional d'Educació a
Distància, UNED (Espanya)

Prof. Dr. Cameron A. Petrie
Universitat de Cambridge (Regne Unit)
(fins al 31 de desembre de 2025)

El **Consell Editorial** i el sistema de revisió per parells garanteixen el rigor i l'aportació científica dels llibres de les dues col·leccions pròpies de l'Institut: Documenta (en paper) i Trama (digital). El Consell està format per vuit especialistes de reconegut prestigi i trajectòria internacionals.

Juan Manuel Abascal
Universitat d'Alacant (Espanya)

Yannis Maniatis
Centre Nacional de Recerca Científica Demokritos (Grècia)

Susan E. Alcock
Universitat de Michigan (EUA)

Luisa Migliorati
Universitat de Roma La Sapienza (Itàlia)

Achim Arbeiter
Universitat Georg-August de Göttingen (Alemanya)

Rosa Plana-Mallart
Universitat Paul-Valéry Montpellier 3 (França)

Dario Bernal
Universitat de Cadis (Espanya)

Lucrezia Ungaro
Sovrintendenza Capitolina, Direcció
de Museus de Roma (Itàlia)

A nivell intern, la **Comissió Editorial** compta amb representants de les diferents àrees de recerca de l'Institut i amb el personal responsable del procés editorial intern. Les seves funcions principals són l'aprovació de les propostes de publicació i l'assessorament científic en l'activitat editorial de l'Institut.

Membres:

Josep Maria Palet Martínez
Maria Gradillas Reverté
Marta Jornet González
Anna Gutiérrez Garcia-Moreno
Diana Gorostidi Pi
Maria Carme Belarte
Josep Maria Macias Solé
Jordi López Vilar
Valentina Pescini

El **Comitè d'Ètica** té com a objectiu fer el seguiment i avaluar el compliment del Codi ètic de l'ICAC. Actua amb plena independència, imparcialitat i objectivitat de criteri. Durant el 2025 no s'ha reportat cap incident ni a través del correu electrònic ni del canal d'alertes. El comitè ha participat en la gestió d'un expedient a petició del centre. Atès que ja s'havia superat el període de vigència de tres anys, els membres del comitè —Gilbert Frigola, Anna Gutiérrez i Alexandra Livarda— han sol·licitat a direcció que s'iniciï el procés de renovació dels seus membres.

El **Comitè d'Igualtat i Diversitat** vetlla per la igualtat de gènere real i efectiva en tots els àmbits de l'Institut, a través del Pla d'Igualtat i del Protocol de prevenció i actuació contra l'assetjament sexual. L'equip està format per la Lydia Gil, la Lúcia Colominas i l'Alfredo Mayoral.

Durant el 2025, l'ICAC ha continuat impulsant la visibilitat de l'exposició *Archeosexisme*, que ha estat a la Universitat de Barcelona, a la Institució Milà i Fontanals, als Serveis Territorials del Departament de Cultura a Tarragona, a la Universitat Autònoma de Barcelona i a la Universitat de València. Aquesta exposició, creada el 2019 per l'Associació Archéo-Éthique i el projecte Paye ta Truelle, va ser traduïda al català per primera vegada el 2023 gràcies al Comitè d'Igualtat de l'ICAC.

El Comitè ha participat activament en els actes d'inauguració i de clausura de l'exposició, amb la xerrada *De la teoria a la pràctica: accions del Comitè d'Igualtat i Diversitat de l'ICAC* (IMF) i amb les taules rodones sobre *Sexisme en arqueologia* (UAB i UV).

Al llarg de l'any, el Comitè ha organitzat la projecció del documental *Off the Archeological Record* i tres xerrades, amb una mitjana d'assistència de 26 persones per sessió. Entre les accions més destacades en matèria de formació i sensibilització, cal destacar la creació del *Codi de conducta pels congressos*, la *Carta de compromís per la igualtat, diversitat i inclusió* i la campanya *Dones amb empremta* a Instagram.

El 2025 també s'ha actualitzat el *Protocol per a la prevenció, detecció i actuació contra les situacions d'assetjament sexual i per raó de sexe, orientació sexual, identitat i expressió de gènere*, per adaptar-lo a la Llei 4/2023, de 28 de febrer. Aquest protocol va haver de ser activat arran d'una denúncia per un presumpte cas d'assetjament laboral.

Governança i organització > Governança

43 Convenis de col·laboració	22	Amb universitats
	1	Amb centres de recerca i museus
	7	Adscripció investigadora
	6	Amb administracions públiques
	7	Altres

Presència institucional

- L'ICAC és un Centre CERCA de la Generalitat de Catalunya.
- L'ICAC és centre de recerca en arqueologia clàssica integrat per la Administració de la Generalitat de Catalunya i la Universitat Rovira i Virgili (URV).
- L'ICAC és un institut universitari de recerca adscrit a la URV.
- L'ICAC té l'adscripció de personal investigador de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA).
- L'ICAC té l'adscripció de personal investigador de la Universitat Rovira i Virgili (URV).

L'ICAC té els següents reconeixements:

- Centre d'excel·lència en recursos humans HR Excellence in Research.
- Centre de formació permanent del professorat d'ensenyament no universitari.

L'ICAC és membre de les següents entitats:

- Amigos del Instituto Arqueologico Aleman de Madrid (DAI Madrid)
- Assoziacione Internazionale di Archeologia Classica (AIAC)
- Associació Catalana d'Entitats de Recerca (ACER)
- Associació Centres de Recerca Catalans (ACREC)
- Associació Pol de Coneixement Catalunya Sud (APCC)
- Consell Internacional de Museus (ICOM España)
- Sociedad Española de Estudios Clásicos (SEEC)
- Societat Catalana d'Arqueologia (SCA)
- Xarxa de "Unidades de Cultura Científica y de la Innovación" (UCC+I) de la FECYT
- Xarxa d'Innovació en Accessibilitat de Catalunya (Xarxa AccessCat)

L'ICAC forma part dels següents òrgans:

- Consell Nacional d'Arqueologia i Paleontologia
- Comissió de Recerca d'Arqueologia i Paleontologia
- Consell Assessor del Patrimoni Historicoartístic de Tarragona
- Comitè Científic de la Tàrraco Biennal
- Consell Assessor d'Arqueologia de Guissona

L'ICAC està adherit:

- Carta Europea de l'Investigador i Codi de conducta per a la contractació d'investigadors
- Codi de conducta CERCA
- Declaració de Berlín sobre l'accés obert al coneixement en ciències i humanitats

L'ICAC-CERCA col·labora:

- Operador de UAS (drons) de l'Agencia Estatal de Seguridad Aérea (AESA)
- Campus d'Arqueologia i Paleontologia de la UAB, dins la xarxa de patrimoni cultural de l'Esfera UAB-CEI

Organització

Al 2025 l'ICAC-CERCA ha comptat amb un equip de 67 persones, entre les quals s'inclouen el personal investigador, personal tecnòleg en recerca i personal de gestió i suport a la recerca. El 16,42 % són d'origen internacional, provinents de 7 països diferents. L'Institut compta, a més, amb una xarxa extensa de personal investigador adscrit que amplia i reforça la massa crítica del centre a través de l'adscripció.

		Dones	Homes	Total	EJC
Personal investigador	R4	5	7	12	7,07
	R3	2	0	2	1,95
	R2	10	3	13	8,00
	R1	9	4	13	10,08
Subtotal		26	14	40	27,10
Personal tecnòleg en recerca		8	8	16	9,60
Personal de gestió i administració de la recerca		12	3	15	12,91
Total		46	25	71*	49,62

*L'Institut ha comptat amb un total de 67 persones, quatre de les quals han estat contractades sota dues modalitats diferents de personal.

		Dones	Homes	Total	EJC
Personal investigador adscrit	R4	8	20	28	7,91
	R3	7	10	17	3,16
	R2	2	5	7	1,88
	R1	3	3	6	1,65
Subtotal		20	38	58	14,60

Catalunya	44	Grècia	4	Índia	2	França	1
Resta d' Espanya	11	Itàlia	2	Bèlgica	1	USA	1

Governança i organització

Llistat de personal

Director

Josep Maria Palet Martínez

Secretaria de direcció

Esther Esquinas Torres

Administradora

Maria Gradillas Reverté

Arnau Garcia Molsosa

Ekta Gupta

Marta Mateu Sagués (fins al 30/09/2025)

Alfredo Mayoral Pascual

(des de l'1/09/2025)

David Montanero Vico

(fins al 22/03/2025)

Sayantani Neogi (fins al 31/07/2025)

Judith Peix Visiedo

Valentina Pescini

Maria Rueda Prunell (des del 13/01/2025)

Patricia Vidorpe (fins al 9/09/2025)

Joan Canela Gràcia (des del 21/04/2025)

Cèsar Carreras Monfort (UAB)

Judit Ciurana Prast

Montserrat Claveria Nadal (UAB)

Maria-Pia Darblade Audoin

Merkourios Georgiadis

Josep Guitart Duran

Jordi Hernández Gasch

Graham Roderick Jones

Pilar Lapuente Mercadal (Unizar)

Maria Teresa Magadán Olives

Daniel Mateo Corredor (UA)

Andreu Muñoz Melgar

(MBT i Diocesa)

Joan Josep Mussarra Roca

Joan Negre Pérez

Jaume Pòrtulas Ambròs

Joan Ramón Torres

Albert Vicent Ribera Lacomba

Giorgio Rizzo

Isabel Rodà de Llanza (UAB)

Josep Francesc Roig Pérez

Begoña Soler Huertas

Eulàlia Subirà de Galdàcano

(des del 21/01/2025)

Sergio Vidal Álvarez

Michael Paul Wallace

Toby Christopher Wilkinson

Àrea de recerca

Coordinadora d'internacionalització

Alexandra Livarda

Personal investigador R4

Maria Carme Belarte

Franco (ICREA-ICAC)

Jesús Carruesco García (URV-ICAC)

Lídia Colominas Barberà

(des del 22/12/2025)

José Ignacio Fiz Fernández

(URV-ICAC)

Diana Gorostidi Pi (URV-ICAC)

Anna Gutiérrez García-Moreno

(des del 22/12/2025)

Ramon Járrega Domínguez

Alexandra Livarda

Josep Maria Macías Solé

Hèctor A. Orengo Romeu

(ICREA-BSC-ICAC)

Josep Maria Palet Martínez

Joaquín Ruiz de Arbulo

Bayona (URV-ICAC)

Personal investigador R3

Lídia Colominas Barberà

(fins al 21/12/2025)

Anna Gutiérrez García-Moreno

(fins al 21/12/2025)

Personal investigador R2

Sònia Carbonell Pastor

(1/09/2025 - 30/11/2025)

Jessica Feito (des de l'1/03/2025)

Laura Galán Palomares

(des del 22/09/2025)

Personal investigador R1

Maria Anguera Oller

Theoni Baniou (fins al 30/11/2025)

Teresa Buey Utrilla (fins al 30/06/2025)

Òscar Caldés Aquilué

Antoni Corrales Soberino

Hugo Feliu Pérez (fins al 31/08/2025)

Itziar Gutiérrez Soto

Lluna Magarolas Guinovart

(des de l'1/06/2025)

Isabel Mattuzzi

Andreu Muñoz Virgili

Rosa Soler Acedo

Belisa Tarín Mora (des de l'1/12/2025)

Konstantina Venieri (fins al 30/4/2025)

Personal tècnològic en recerca

Paloma Aliende García

Diana Álvarez Abrio (fins al 28/02/2025)

Ioannis Apostolou (fins al 31/01/2025)

Joan Canela Gràcia (fins al 30/04/2025)

Arnau Carbonell Puigventós

Marta Flórez Santasusana

Abel Gallego Valle (fins al 14/09/2025)

Jordi López Vilar

Lluna Magarolas Guinovart

(fins al 31/01/2025)

Iñaki Matias Santacoloma

Carles Naval Hernández

(1/11/2025 - 17/12/2025)

Josep Maria Puche Fontanilles

Mar Sánchez Hernández

(14/02/2025 - 31/03/2025)

Marie-Claire Savin

Belisa Tarín Mora (13/1/2025 - 12/07/2025)

Personal investigador adscrit R4

Aureli Álvarez Pérez

Piero Berni Millet

Personal investigador adscrit R3

Juan Antolinos Marín

Enric Colom Mendoza

Charlotte Diffey

Ramon Ferré Anguix

Ada Lasheras González

Jesús Martínez Fernández

Marta Mateu Sagués (des del 2/10/2025)

Alfredo Mayoral Pascual

(fins al 31/08/2025)

David Montanero Vico

(des del 23/03/2025)

Maria Jesús Ortega Pérez

Carles Padrós Gómez

María Pastor Quiles (UA)

Simona Perna (fins al 31/03/2025)

María Rosa Pina Burón

Marc Prades Painous

Mateu Riera Rullan

Francesc Rodríguez Martorell

(des de l'11/10/2025)

Pablo Varona Rubio

Governança i organització

Personal investigador adscrit R2

Ioannis Apostolou (des de l'1/02/2025)

Karen Fortuny Mendo

Laura Galán Palomares

(fins al 21/09/2025)

Abel Gallego Valle (des del 15/09/2025)

Marta Nicolás-Muelas

Jordi Oliver Vert

Pablo Varona Rubio

Personal investigador adscrit R1

Sergio Badenes Placencia

Teresa Buey Utrilla (des del 1/07/2025)

Hugo Feliu Pérez (des del 7/10/2025)

Alexandra Kriti

Pablo Medina Gil

Konstantina Venieri (des del 29/05/2025)

Serveis

Centre de documentació,

Biblioteca i Ciència oberta

Lydia Gil González

Unitat d'Estudis Arqueomètrics

Anna Gutiérrez Garcia-Moreno

Mar Sánchez Hernández

(14/02/2025 - 31/03/2025)

Marie-Claire Savin

Unitat de Transferència**i Impacte Social**

Marta Flórez Santasusana

Gilbert Frigola Olives

Ana Gallego Salas

Servei de publicacions

Maura Lerga Feliu (fins al 31/01/2025)

Marta Jornet González

(des del 3/03/2025)

**Àrea de formació
avançada**Membres de la Comissió del
programa de doctorat a l'ICAC

Maria Carme Belarte Franco

Josep Maria Palet Martínez

Coordinadora acadèmica
de màster a l'ICAC

Maria Carme Belarte Franco

Secretaria

Ana Gallego Salas

**Àrea de gestió i
suport a la recerca****Gestió de projectes**

Gilbert Frigola Olives

Marta Jornet González

(des del 3/03/2025)

Comunicació

Maura Lerga Feliu (fins al 31/01/2025)

Marta Jornet González

(des del 3/03/2025)

Recursos Humans

Anna Domínguez Martín

Gestió juridicoadministrativa

Maria Palacios Rodríguez

Gestió econòmica

Montserrat Aleu Aixalà

Ainhoa Fortuny Martínez

Meritxell Garcia Masot

Candela Giménez Amacoria

Àngel Martín Fernández

(des del 3/11/2025)

Verónica Rodríguez Lera

TIC i audiovisuals

Miquel Àngel Colet Menasanch

Serveis generals

Montserrat Aleu Aixalà

Meritxell Garcia Masot

Recerca

- Projectes de recerca i captació de fons
- Producció científica
- Grups de recerca
- Ciència oberta
- Activitats científiques
- Laboratoris i infraestructures

Projectes de recerca i captació de fons

	Total	IP dona	IP home	
Projectes de l'ICAC (2025)	44	24	20	
Segons convocatòria				
● Convocatòries europees	4	3	1	
● Convocatòries estatals	18	10	8	
● Convocatòries de la Generalitat de Catalunya	13	6	7	
● Convocatòries d'altres entitats i/o institucions	9	5	4	
Segons zona d'estudi				
● Internacionals	15	9	6	
● Estatals	9	5	4	
● A Catalunya	20	10	10	
Segons via de finançament				
● Competitius	35	19	16	
● No Competitius	9	5	4	

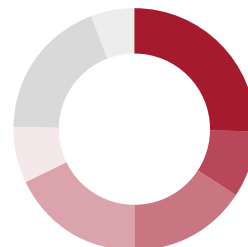
Finançament competitiu de l'ICAC (2025), segons fonts de finançament		1.581.515,02 €
Estat		1.186.284,92 €
Ministeri de Ciència - AEI		1.045.600,00 €
Projectes I+D – Generación del Conocimiento		624.000,00 €
Juan de la Cierva Formación		153.200,00 €*
Formación Personal Investigador		268.400,00 €
Ministerio de Universidades		135.884,92 €
Formación Profesorado Universitario		126.888,92 €
José Castillejo – Jovenes doctores		8.996,00 €
FECYT		4.800,00 €
Programa anual Actividades UCC+i		4.800,00 €
Generalitat de Catalunya		281.730,10 €
AGAUR		281.730,10 €
Beatriu de Pinós		161.400,19 €
Formació investigadors FI-Joan Oró		85.329,91 €
Impacte		20.000,00 €
Ajuts pel català		15.000,00 €
Fundacions i altres entitats		113.500,00 €
Diputació de Tarragona		100.000,00 €
Fundació Privada Mútua Catalana		5.500,00 €
PALARQ		8.000,00 €

Finançament competitiu de l'ICAC (2025), segons objecte del projecte		1.581.515,02 €
Recerca		634.000,00 €
Transferència i impacte		140.300,00 €
Contractes predoctorals		480.618,83 €
Contractes postdoctorals		314.600,19 €
Mobilitat		8.996,00 €
Altres		3.000,00 €

* 1 renúncia

Producció científica

	Total	1a autoria dona ICAC	1a autoria home ICAC
Articles Indexats (JCR, Scopus, Carhus +A)	31	6	2
Articles Indexats (Carhus +B, C i D)	11	2	6
Articles en altres revistes	19	4	13
Articles en actes de congrés	22	8	7
Llibres	9	2	4
Capítols de llibre	23	9	6
<i>Dataset</i>	7	5	1
Total	122	36	39

Publicacions més destacades de l'ICAC

Articles Indexats JCR, Scopus o Carhus+A.

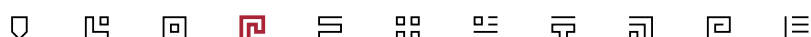
1. Baniou, T.; Livarda, A.; Romaní Sala, N.; Ivorra, S.; Buxó, R.; Pérez-Jordà, G.; Bouby, L., “Past Grapes, Present Insights: An investigation of grape use in Roman north-eastern Iberia using geometric modern morphometrics”, *Vegetation History and Archaeobotany*. <https://doi.org/10.1007/s00334-025-01079-y>
JCR (ISI); Scopus; Carhus+A.

2. Baniou, Th.; Romaní Sala, N.; Vadorpe, P.; Sabato, D.; Rodrigo Requena, E.; **Livarda, A.**, “Foodways, plant management and environment in the western Roman provinces: an archaeobotanical approach using as a case study the site of Iesso, Spain”, *Environmental Archaeology*, p. 1-20. <https://doi.org/10.1080/14614103.2025.2565856>
JCR (ISI); Scopus; Carhus+A.

3. Belarte, M.C.; Mateu Sagues, M.; Pecci, A.; **Pescini, V.;** Gomar Boscà, A.; Portillo, M.; Saorin, C.; Falcó, A.; **Pastor Quiles, M.;** Morer de Llorens, J.; Asensio, D.; Menéndez Molist, P.; Noguera, J.; Sabaté Balada, M.; Solé Parellada, C.; Cots Serret, I., “Construcción, uso y mantenimiento de los hogares en la Csetania ibérica (ss. V-III a. C.): casos de estudio microcontextuales”, *Spal*, 34.1, p. 134-166. <https://doi.org/10.12795/spal.2025.i34.06>
JCR (ISI); Scopus; Carhus+A

4. Livarda A.; Kotzamani, G.; **Diffey, C.;** Evely, D.; Lloyd, M.; Lemos, I., “Agricultural management and culinary culture in the Late Bronze Age and Early Iron Age Aegean: archaeobotanical and stable isotope insights from Region I, Xeropolis, Lefkandi”, *Environmental Archaeology*, p. 1-18. <https://doi.org/10.1080/14614103.2025.2583561>
JCR (ISI); Scopus; Carhus+A.

Recerca

5. Macias, J. M.; Alejandre, F. J.; **Ribera, A. V.**, “Datación radiocarbónica y constructiva del palacio civil del Pla de Nadal (Riba-roja de Túria, València)”, *Saguntum*, 57. <https://doi.org/10.7203/SAGVNTVM.57.28434>
Scopus, Carhus+A

6. Pastor Quiles, M.; Dorado Alejos, A.; Vargas Jiménez, J. M.; Schuhmacher, T.; Mederos Martín, A.; Falkenstein, F.; Bashore Acero, C.; El Dana, N., “La construcción con adobe en la península ibérica en el Calcolítico: las evidencias de Valencina de la Concepción (Sevilla)”, *Trabajos de Prehistoria*, 81(2), p. 961. <https://doi.org/10.3989/tp.2024.961>
JCR (IS), Scopus, Carhus+A

7. Pescini, V.; Panetta, A.; Menozzi, B.I.; Montanari, C., “Tracing the history of a Mediterranean terraced landscape: interdisciplinary research in the Cinque Terre coastal region (NW Italy)”, *Quaternary International*, 719, p. 109670. <https://doi.org/10.1016/j.quaint.2025.109670>
JCR (ISI), Scopus.

8. Vidal Àlvarez, S.; González Soutelo, S.; **Savin, M.-C.;** Lapuente Mercadal, P.; **Gutiérrez Garcia-M., A.**, “Primera confirmación del uso del mármol local en el noroeste peninsular para la producción de sarcófagos tardoantiguos: el sarcófago de Portosín (Porto do Son, A Coruña)”, *Saguntum*, 57, p. 175-182. <https://doi.org/10.7203/SAGVNTVM.57.28755>
Scopus, Carhus+A.

Llibres

1. Beltrán de Heredia, J.; **Macias, J. M.;** **Ribera, A. V.** (eds.), *Arquitectura pública de época visigoda: últimas novedades en Hispania*, Trama 13, ICAC, Tarragona. https://doi.org/10.51417/trama_13

2. Montanero, D., *Arquitectura militar fenicia y cartaginesa en el Mediterráneo central y occidental (siglos IX - II a. C.)*, Documenta 32, ICAC, Tarragona. https://doi.org/10.51417/documenta_32

3. Smith, M., *How Urbanism Changes Foodways*, Twiss, K.; **Livarda, A.** (Series Editors), *Elements: The Archaeology of Food*, Cambridge University Press, Cambridge. <https://doi.org/10.1017/9781009564915>

4. Palet, J.M.; **Flórez, M.;** **Carbonell, A.**, *Muntanyes i Arqueologia. Crònica visual pels Paisatges Culturals del Pirineu oriental*, ICAC, Tarragona. https://doi.org/10.51417/arqueopirenaia_005

5. Macias, J.M.; **Muñoz, A.**, *Guia arqueològica de la catedral de Tarragona*, ICAC, Tarragona. <https://doi.org/10.51417/catedral>

Grups de recerca

MIRMED-GIAC

Grups de Recerca 1

Mirades sobre la mediterrània a l'Antiguitat. D'orient a occident, de la protohistòria a l'Antiguitat Tardana. Grup interinstitucional en Arqueologia Clàssica

Coordinadora: **Maria Carme Belarte** (ICREA-ICAC)

El grup MIRMED-GIAC compta amb una sòlida trajectòria en l'àmbit de l'arqueologia clàssica. Creat originàriament el 2013 com a MIRMED, Mirades sobre la Mediterrània a l'Antiguitat. D'Orient a Occident, de la Protohistòria a l'Antiguitat Tardana, és un grup interinstitucional en arqueologia clàssica, integrat també per la URV. Està format per diversos equips d'investigació de l'ICAC, la URV i la UAB, amb un perfil multidisciplinari, que comprèn una visió ampla de l'arqueologia clàssica tant de manera cronològica (de la protohistòria a l'antiguitat tardana) com geogràfica (en el marc del mar Mediterrani).

Equips

Protohistòria de la Mediterrània occidental

IP

Maria Carme Belarte (ICREA-ICAC) i Jordi Diloli (URV)

Membres

Samuel Sardà Seuma (URV)
Marc Prades Painous (URV)
Joan Canela Gràcia (ICAC)
Laura Bricio Segura (URV)
Antoni Corrales Soberino (ICAC)
Iñaki Matías Santacoloma (ICAC)
Marta Mateu Sagués (ICAC)
David Montanero Vico (ICAC)
Maria Anguera Oller (ICAC)

Arqueologia romana i tardoantiga

IP

Josep Maria Macias (ICAC) i Ramon Jàrraga (ICAC)

Membres

Jordi López Vilar (ICAC)
Josep M. Puche Fontanilles (ICAC)
Òscar Caldés Aquilué (ICAC)
Maria Rueda Prunell (ICAC)
Andreu Muñoz Virgili (ICAC)
David Montanero Vico (ICAC)
Itziar Gutiérrez Soto (ICAC)
David Montanero Vico (ICAC)

Seminari de Topografia Antiga (SETOPANT)

IP

Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)

Membres

Ricardo Mar Medina (URV)
Eva Subías Pascual (URV)
José Ignacio Fiz Fernández (URV-ICAC)
Francesc Rodríguez Martorell (ICAC)
Vanina Hofman (URV)

Poblament i territori en època romana

IP

Joaquim Pera Isern (UAB)

Membres

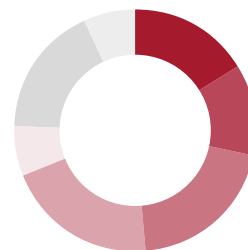
César carreres Monfort (UAB)
Esther Rodrigo Requena (UAB)
Núria Romaní Sala (UAB)
Pau de Soto Cañamares (UAB)

Recerca

Producció científica MIRMED (2025)

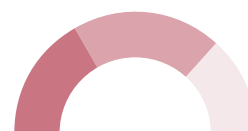
	total	1a autoria dona ICAC	1a autoria home ICAC
Articles Indexats (JCR, Scopus, Carhus +A)	12	2	2
Articles Indexats (Carhus +B, C i D)	9	2	5
Articles en altres revistes	15	3	10
Articles en actes de congrés	15	3	5
Llibres	5	1	2
Capítols de llibre	13	3	3
<i>Dataset</i>	5	4	1
Total	74	18	28

Projectes MIRMED (2025)

	total	IP dona	IP home
Projectes MIRMED (2025)	15	6	9

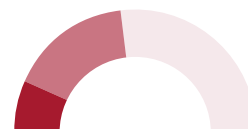
Segons convocatòria

● Convocatòries europees	0	0	0
● Convocatòries estatals	5	2	3
● Convocatòries de la Generalitat de Catalunya	6	3	3
● Convocatòries d'altres entitats i/o institucions	4	1	3

Segons zona d'estudi

● Internacionals	2	1	1
● Estatals	5	2	3
● A Catalunya	8	3	5

Segons via de finançament

● Competitius	11	5	6
● No Competitius	4	1	3

Finançament competitiu MIRMED (2025), segons fonts de de finançament		173.206,20 €
Estat		135.884,92 €
Ministerio de Universidades		135.884,92 €
<i>Formación Profesorado Universitario</i>		126.888,92 €
<i>José Castillejo</i>		8.996,00 €
Generalitat de Catalunya		24.321,28 €
AGAUR		24.321,28 €
<i>Formació investigadors FI-Joan Oró</i>		24.321,28 €
Fundacions i altres entitats		13.000,00 €
Fundació Privada Mútua Catalana		5.000,00 €
PALARQ		8.000,00 €

Finançament competitiu MIRMED (2025), segons objecte del projecte		173.206,20 €
Projectes de recerca		10.000,00 €
Transferència		-
Contractes predoctorals		151.210,20€
Contractes postdoctorals		-
Mobilitat		8.996,00 €
Altres		3.000,00 €

Grup d'Investigació en Arqueologia del PaisatgeCoordinador: **Josep Maria Palet Martínez** (ICAC)

Creat l'any 2004, va ser reconegut com a grup emergent per l'AGAUR l'any 2009 (SGR1219). Entre els anys 2014 i 2021 va formar part del GRC MIRMED (2014 SGR 1197 i 2017 SGR 970). Des del 2022 ha estat reconegut com a Grup de Recerca Consolidat de la Generalitat de Catalunya amb número d'expedient 2021 SGR 00992.

L'objectiu principal de recerca és el desenvolupament d'estudis interdisciplinaris i diacrònics del paisatge que permetin caracteritzar les interaccions socioambientals i la formació de paisatges culturals a partir d'anàlisis arqueomorfològiques, arqueològiques i històriques, bioarqueològiques, paleoambientals, espacials i computacionals.

Equips

Arqueologia dels paisatges culturals i paleoambient

Arqueologia computacional

IP

Josep Maria Palet Martínez (ICAC)

IP

Arnau Garcia Molsosa (ICAC)

Membres

Alfredo Mayoral Pascual (ICAC)
Valentina Pescini (ICAC)
Arnau Carbonell Puigventós (ICAC)
Marta Flórez Santasusana (ICAC)
Lluna Magarolas Oller (ICAC)*

Membres

Hèctor A. Orengo Romeu (ICREA-BSC-ICAC)
Faidon Moudopoulos-Athanasios (ICAC)
Giannis Apostolou (ICAC)
Konstantina Venieri (ICAC)
Neogi Sayantani (ICAC)*
Isabel Mattuzzi (ICAC)

Bioarqueologia (arqueozoologia i arqueobotànica)

IP

Alexandra Livarda (ICAC) i Lúdia Colominas (ICAC)

Membres

Patricia Vandompe (ICAC)*
Jessica Feito (ICAC)
Theoni Baniou (ICAC)
Abel Gallego Valle (ICAC)
Rosa Soler Acedo (ICAC)
Paloma Aliende (ICAC)

* La vinculació a aquesta categoria és inferior a un any

Producció científica GIAP (2025)

	total	1a autoria dona ICAC	1a autoria home ICAC
Articles Indexats (JCR, Scopus, Carhus +A)	16	4	0
Articles Indexats (Carhus +B, C i D)	0	0	0
Articles en altres revistes	4	0	3
Articles en actes de congrés	1	0	1
Llibres	2	0	1
Capítols de llibre	2	0	1
<i>Dataset</i>	3	1	0
Total	28	5	6

Projectes GIAP (2025)

	total	IP dona	IP home
Projectes GIAP (2025)	18	9	9

Segons convocatòria

● Convocatòries europees	4	3	1
● Convocatòries estatals	10	5	5
● Convocatòries de la Generalitat de Catalunya	3	1	2
● Convocatòries d'altres entitats i/o institucions	1	0	1

Segons zona d'estudi

● Internacionals	12	7	5
● Estatals	2	1	1
● A Catalunya	4	1	3

Segons via de finançament

● Competitius	17	9	8
● No Competitius	1	0	1

Finançament competitiu GIAP (2025), segons fonts de de finançament		1.063.908,82 €
Estat		841.500,00 €
Ministeri de Ciència - AEI		841.500,00 €
<i>Projectes I+D – Generación del Conocimiento</i>		496.500,00 €
<i>Juan de la Cierva Formación</i>		76.600,00 €
<i>Formación Personal Investigador</i>		268.400,00 €
Generalitat de Catalunya		222.408,82 €
AGAUR		222.408,82 €
<i>Beatriu de Pinós</i>		161.400,19 €
<i>Formació investigadors FI-Joan Oró</i>		61.008,63 €
Fundacions i altres entitats		-

Finançament competitiu GIAP (2025), segons objecte del projecte		1.063.908,82 €
Projectes de recerca		496.500,00 €
Transferència		-
Contractes predoctorals		329.408,63 €
Contractes postdoctorals		238.000,19 €
Mobilitat		-
Altres		-

Arqueologia de les Produccions Artístiques, Literàries i Iconogràfiques i la seva Recepció de l'Antiguitat als nostres dies

Coordinadora: **Diana Gorostidi Pi** (URV-ICAC)

Aquest nom vol recollir l'esperit de dos grups que fins ara havien treballat de manera paral·lela, Però amb un important punt de contacte i interès comú compartit: la documentació antiga per a la recerca arqueològica; i les fonts literàries, l'epigrafia, la papirologia i les fonts iconogràfiques.

Tots dos grups de treball sorgeixen d'equips de recerca consolidats amb seu a l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA), més nombrós i articulat, centrat en l'estudi de l'explotació i us dels materials lapidis a l'Antiguitat; i Literatura, Iconografia i Recepció de l'Antiguitat (LIRA), té, en canvi, un caràcter marcadament filològic, però amb una línia de recerca especialitzada també en l'anàlisi de les evidències materials, iconogràfiques, papiroològiques i epigràfiques.

Les principals temàtiques de recerca del grup són: arqueometria dels materials lapidis i pedreres històriques; tallers de les produccions lapídies (suports epigràfics i escultura); riquesa, prestigi i simbolisme dels recursos naturals; fonts textuais i iconogràfiques; epigrafia i papirologia; recepció de l'antiguitat a la literatura i les arts.

Equip

IP

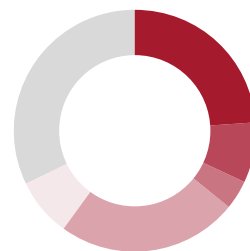
Diana Gorostidi Pi (URV-ICAC)
Anna Gutiérrez Garcia-Moreno (ICAC)

Membres

Jesús Carruesco García (URV-ICAC)
Marie-Claire Savin (ICAC-UAB)
Simona Perna (UAB)
Efthalia Trigoni (URV)
Charalampos Charalampous (URV)
Jordi Oliver Vert (ICAC)
Laura Galán Palomares (ICAC)
Marta Nicolás Muelas (URV)
Saray Garcia Martínez (UAB)
Teresa Buey Urilla (ICAC)
Hugo Feliu Pérez (ICAC)
Lucio Lauri (URV)

Producció científica ArPA&LIRA (2025)

	ArPA	1a autoria dona ICAC	1a autoria home ICAC
Articles Indexats (JCR, Scopus, Carhus +A)	6	0	0
Articles Indexats (Carhus +B, C i D)	2	0	1
Articles en altres revistes	1	1	0
Articles en actes de congrés	6	5	1
Llibres	2	1	1
Capítols de llibre	8	6	2
<i>Dataset</i>	0	0	0
Total	35	13	5

	total	IP dona	IP home
Projectes ArPA&LIRA (2025)	3	0	3

Segons convocatòria

● Convocatòries europees	0	0	0
● Convocatòries estatals	2	2	0
● Convocatòries de la Generalitat de Catalunya	0	0	0
● Convocatòries d'altres entitats i/o institucions	1	1	0

Segons zona d'estudi

● Internacionals	1	1	0
● Estatals	1	1	0
● A Catalunya	1	1	0

Segons via de finançament

● Competitius	2	2	0
● No Competitius	1	1	0

Finançament competitiu ArPA&LIRA (2025), segons fonts de de finançament		204.100,00 €
Estat		204.100,00 €
AEI		204.100,00 €
<i>Projectes I+D – Generación del Conocimiento</i>		127.500,00 €
<i>Juan de la Cierva Formación</i>		76.600,00 €*
Generalitat de Catalunya		-
Fundacions i altres entitats		-

Finançament competitiu ArPA&LIRA (2025), segons objecte del projecte		204.100,00 €
Projectes de recerca		127.500,00 €-
Transferència		-
Contractes predoctorals		-
Contractes postdoctorals		76.600,00 €*
Mobilitat		-
Altres		-

* 1 renúncia

Ciència oberta

Des de 2025, l'ICAC forma part de les més de 240 institucions arreu del món que donen suport a **Peer Community In (PCI)**, una plataforma gratuïta i transparent per a la revisió per parells de *preprints*.

En el marc del cicle **Ciència Oberta en Arqueologia**, s'han organitzat quatre sessions de formació: tres per al personal investigador i tècnic de l'Institut amb una mitjana d'assistència de 13 persones; i una sessió adreçada a l'alumnat del Màster Interuniversitari en Arqueologia Clàssica Aplicada (MACA) i del Màster universitari en Recerca Avançada en Estudis Humanístics (MURAEH), amb 7 persones assistents.

En línia amb la **Declaració de Barcelona**, s'ha impulsat l'assignació de DOI i el registre de metadades a Crossref, aplicant-ho tant a les noves publicacions com, de manera retrospectiva, a les ja existents. Aquest any, s'han registrat tots els capítols de llibre de les col·leccions *Trama* i *Hic et Nunc*.

L'ICAC ha promogut la presentació d'una candidatura conjunta de les sis institucions del Camp de Tarragona (URV, ICAC, IPHES, ICIQ, IISPV i IRTA) per organitzar la **Fira FAIR Data 2026**, una proposta que ha estat acceptada pel CSUC.

S'ha **col·laborat** amb diferents institucions amb l'organització de seminaris, taules rodones i intercanvi de bones pràctiques, entre les quals destaquen *Els Dimarts de Ciència Transformadora* (AQuAS i INGENIO), *Setmana de l'Accés Obert* (Consorcio Madroño) o la formació conjunta amb la UNAM i FIMPES (Mèxic).

S'ha presentat la candidatura institucional als **Premis Ciència Oberta Catalunya 2025**, organitzats pel Departament de Recerca i Universitats de la Generalitat de Catalunya, en col·laboració amb el CSUC i la FCRI.

Infraestructures de ciència oberta

CORA (*Catalan Open Research Area*) és el conjunt de plataformes que ofereix el CSUC per promoure la ciència oberta. L'ICAC participa activament a:

CORA. Repositori de dades de Recerca (RDR)

L'RDR permet publicar dades d'investigació seguint els principis FAIR i les directrius de l'European Open Science Cloud (EOCS).

Aquest 2025 s'ha arribat als 57 *datasets* publicats, amb 102.000 visualitzacions i 45.000 descàrregues. En aquests conjunts de dades participa un 37% de la plantilla investigadora.

El grau de **compliment dels principis FAIR** és d'un 90% (Trobables 100%, Accessibles 92%, Interoperables 67% i Reutilitzables 100%), segons l'eina d'avaluació F-UJI.

CORA. Portal de la recerca de Catalunya (PRC)

El PRC centralitza i difon l'activitat investigadora de Catalunya. Els continguts de l'ICAC inclouen 104 investigadors i investigadores, 2.209 publicacions, 43 tesis, 8 grups de recerca i 213 projectes.

CORA.eiNa DMP

L'eiNa DMP facilita la creació de plans de gestió de dades (DMP) i plans de gestió de programari

(SMP). Actualment, un 22% del personal hi té un perfil i hi consten 27 plans creats. Les guies per a elaborar aquests documents també es troben disponibles a RECERCAT.

CORA. RECERCAT

Aquest any s'ha arribat als 2.316 ítems dipositats al repositori institucional RECERCAT, però arran de la darrera actualització del programari duta a terme pel CSUC, encara no estan disponibles les estadístiques de consultes i descàrregues.

La mitjana de publicacions científiques en **accés obert** de 2025 és del 86%.

Plataformes internacionals

El compromís de l'Institut amb l'impuls i la promoció de les plataformes de ciència oberta transcendeix l'àmbit català, amb participació activa a la plataforma europea **Social Sciences & Humanities Open Marketplace** i a l'agregador internacional **OER Commons** (Open Educational Resources).

- Social Sciences & Humanities Open Marketplace: s'ha avançat en el registre retrospectiu de *datasets*, assolint el 60% del total.
- OER Commons: s'han incorporat els dos cursos d'autoaprenentatge disponibles sobre accés obert i gestió de dades de recerca en arqueologia.

ICAC Repositori de Dades de Recerca (RDR)

57 datasets
Mitjana RDR (41)

102k consultes
Mitjana RDR (99k)

45k descàrregues
Mitjana RDR (54k)

0 citacions
Mitjana RDR (4)

36 participants
Personal investigador (37%)

90% de compliment
FAIR

Font: RDR i F-ují

Activitats científiques

El 2025, l'ICAC ha viscut esdeveniments remarcables, amb l'organització de dos congressos internacionals celebrats a la seu de l'Institut a Tarragona. En primer lloc, el congrés internacional *Amphorae et Dolia*, dedicat a l'estudi de la producció i el comerç d'àmfores i *dolia* al Mediterrani occidental durant l'època romana. Vam ser també la seu de la VIII reunió Oikos de bioarqueologia, que organitza l'Associació Catalana de Bioarqueologia, espai de trobada per afavorir la circulació i l'intercanvi de coneixement en la recerca bioarqueològica. Destaca, a més, la col·laboració en l'organització d'un tercer congrés, la *1st Water, Landscape & Society Conference in the Past*, celebrat a Barcelona, organitzat per l'Institut de Recerca de l'Aigua de la Universitat de Barcelona (IdRA-UB).

D'altra banda, els equips i grups de recerca de l'ICAC han organitzat nombrosos seminaris internacionals en el marc dels projectes de recerca

en curs. Les temàtiques han estat ben diverses: l'ús dels materials lapidis a l'Antiguitat; l'arqueologia de l'Alta Edat Mitjana a la façana mediterrània; el cicle de seminaris en línia organitzat pel Grup d'Investigació en Arqueologia del Paisatge; el patrimoni i el turisme cultural a Egipte, organitzat en col·laboració amb la Universitat de Barcelona i la Universitat Rovira i Virgili, amb la participació del Sinai High Institute for Tourism (SIT) d'Egipte; així com els seminaris de treball en el marc del projecte europeu Cultur-Monts.

Finalment, el Centre de Documentació i Biblioteca de l'ICAC ha continuat amb la programació anual del Cicle "Ciència Oberta en Arqueologia". S'han dut a terme les Jornades doctorals del Doctorat Interuniversitari en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC); així com el Curs d'Arqueologia Ciutat Romana de Iesso a Guissona i el Curs pràctic d'arqueologia cristiana i visigoda a València la Vella a Riba-roja de Túria.

Activitats científiques del personal investigador de l'ICAC-CERCA	Total	Lideratge dones	Lideratge homes
Ponències	25	15	8
Comunicacions	45	24	13
Conferències	29	18	8
Pòsters	8	5	0
Xerrada científica	2	1	1
Altres	23	8	9
Total	132	71	39

Activitats científiques organitzades o coorganitzades per l'ICAC-CERCA	
Congressos	3
Seminaris	16
Jornades	4
Cursos	2
Total	25

Recerca

Laboratoris i infraestructures

L'ICAC disposa de diversos laboratoris i infraestructures per a desenvolupar la seva recerca i col·laborar amb altres centres i institucions.

Laboratoris

Laboratori d'arqueologia computacional

Centrat en el desenvolupament d'aplicacions computacionals en arqueologia, concretament: aplicacions geoespacial (teledetecció i SIG), geoestadística, reconstrucció 3D i modelització, anàlisi de xarxes, simulació i aplicacions d'intel·ligència artificial (*machine learning*, *deep learning*).

Els membres del laboratori col·laboren en el disseny i desenvolupament d'aplicacions informàtiques específiques per a projectes de recerca en arqueologia.

Equipament del Laboratori
d'Arqueologia Computacional

Responsable: **Arnau Garcia Molsosa**

Laboratori de bioarqueologia

Compta amb les instal·lacions i infraestructures necessàries per a l'estudi de material bioarqueològic (fauna, llavors, carbons, etc.). Les seves instal·lacions s'utilitzen per a la recerca i docència avançada a nivell nacional i internacional.

Compta amb col·leccions de referència d'ossos d'animals i de llavors per a l'estudi del material arqueològic, així com atles de referència i equipament de microscòpia òptica i escàners. Disposa d'una zona bruta on rentar i flotar el material, i d'una zona neta on dur a terme la seva classificació i anàlisi.

La seva activitat es centra en: informació i assessorament sobre tractament i estudi de material bioarqueològic, rentat, flotació i selecció de mostres sedimentàries per a l'obtenció de carbons i llavors carbonitzades i estudis de material bioarqueològic.

Equipament del laboratori de Bioarqueologia

Responsables: **Alexandra Livarda**
(secció aqueobotànica) i **Lídia Colominas**
(secció arqueozoologia)

Laboratori d'arqueometria i materials lítics

Dona suport a arqueòlegs, institucions públiques i empreses privades vinculades a la gestió del patrimoni, l'arqueologia i la restauració en l'estudi de la caracterització i procedència dels materials lítics, amb una especialització en els marbres blancs.

Disposa d'una col·lecció de referència de marbres i roques, així com d'equipament especialitzat per a l'observació i anàlisi microscòpica de mostres arqueològiques i geològiques. També inclou eines per al mostreig i la preparació de mostres, a més d'equipament per a la documentació fotogràfica de peces arqueològiques.

Equipament del Laboratori
d'arqueometria i materials lítics

Responsable: **Marie-Claire Savin**

Infraestructures. Equips

Teledetecció i geomàtica

Està coordinada per l'equip d'Arqueologia Computacional de l'ICAC i dona suport als treballs de topografia arqueològica i teledetecció dels diferents grups de recerca i serveis científicotècnics de l'Institut.

Inclou una operadora d'UAV (drones) i pilots certificats amb capacitat de portar a terme vols a tota la Unió Europea, també en àrees restringides. Dur a terme també treballs de teledetecció, amb què combina diversos tipus de sensors (Pancromàtic, Multi-espectral, termal i LIDAR) i la utilització d'imatges satèl·lit, repositoris d'imatges aèries i imatges obtingudes amb els propis UAV.

Proporciona assessorament en l'aplicació de tècniques de teledetecció i topografia a la recerca arqueològica. Així mateix, els tècnics associats a la plataforma poden portar a terme tot tipus d'aixecaments i documentació gràfica de suport al treball arqueològic de camp (incloent excavacions, prospeccions i estudis arquitectònics).

Equipament de la infraestructura de Teledetecció i geomàtica

Responsable: **Arnau Garcia Molsosa**

Microscòpia

Posa a disposició dels equips de recerca de l'ICAC-CERCA un conjunt d'instruments per a l'observació i captura d'imatges per a l'anàlisi detallada d'artefactes arqueològics (materials lítics, biològics, sediments, etc.).

La seva activitat es centra en: observació a baixa ampliació: ZEISS Stemi 305, 508 i 2000-C 508; observació petrogràfica (materials lítics, sediments): ZEISS Axioskop 40, NIKON Eclipse 50iPOL; observació de materials biològics (carbó, llavors, pol·len, etc.): OLYMPUS BX51, Panthera TEC MAT BD-T.

Equipament de la infraestructura de Microscòpia

Responsable: **Marie-Claire Savin y Alfredo Mayoral**

Fotografia: Galdric Peñarroja (2025)

Documentació, digitalització i gestió de dades de recerca

El Centre de documentació i Biblioteca compta amb un fons de prop de 163.000 ítems dividits en quatre àrees: bibliogràfica (16%), documentació arqueològica iconogràfica (45%) i documentació arqueològica textual (21%) i arxiu administratiu (18%).

La seva activitat es centra en: informació general i assessorament especialitzat, consulta dels fons documentals, reserva de documentació, Biblioteca i hemeroteca, reprografia, acció social, acords de col·laboració, difusió i intercanvi de publicacions, i gestió de dades de recerca.

Equipament de la infraestructura Documentació, digitalització i gestió de dades de recerca

Responsable: **Lydia Gil**

Formació avançada

Màster en Arqueologia Clàssica

La Universitat Rovira i Virgili (URV), l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) imparteixen el **Màster universitari en Arqueologia Clàssica Aplicada. Recerca i Transferència (MACA)** per a la formació avançada en Arqueologia clàssica. Aquest màster és una proposta adreçada a qui vulgui aprofundir en l'estudi interdisciplinari de l'Antiguitat, amb una doble perspectiva investigadora i professionalitzadora.

El màster oficial en Arqueologia Clàssica Aplicada. Recerca i Transferència s'adreça a persones titulades en l'àmbit de l'arqueologia, els estudis clàssics, la història de l'art, la història, l'antropologia, les humanitats i l'arquitectura, entre d'altres, interessades a especialitzar-se tant en els nous camps professionals de l'arqueologia com en nous mètodes i tècniques aplicats a l'arqueologia del paisatge, l'arqueologia de l'arquitectura, l'arqueometria lapidària, l'arqueometria aplicada, així com en la cultura clàssica de la Mediterrània antiga.

Mitjançant les assignatures optatives del segon quadrimestre, els estudiants poden configurar un itinerari al voltant de:

L'arqueologia del paisatge
L'arqueologia de l'arquitectura
L'arqueologia de la cultura material

Les tres institucions que impulsen la titulació, la URV, la UAB i l'ICAC, col·laboren des del 2006 en la formació especialitzada en arqueologia clàssica, aportant-hi la seva expertesa i un equip docent altament qualificat.

El màster s'estructura en dos quadrimestres, de setembre a gener i de febrer a juny, amb classes presencials i virtuals, i inclou el Treball de Fi de Màster al segon quadrimestre.

La presencialitat del màster es concentra en les activitats pràctiques i de laboratori, mentre que les classes teòriques s'imparteixen en línia i en modalitat híbrida a través del campus virtual de la URV (Moodle).

El màster ofereix la possibilitat de gaudir d'ajudes per cobrir les despeses de mobilitat, així com de programes d'iniciació a la recerca de les diferents institucions participants.

La Comissió de coordinació del màster ha avaluat 23 treballs de Fi de Màster (TFM) corresponents al curs 2024-2025. El llistat dels treballs es pot consultar als enllaços: [sessió juny](#) i [sessió setembre](#).

El curs 2025-2026 s'imparteix la quarta edició i compta amb un total de 20 alumnes matriculats.

Programa d'iniciació a la recerca (PIR)

El programa va dirigit als estudiants del màster en Arqueologia Clàssica per tal de completar la seva formació avançada en l'aplicació de tècniques i tecnologies científiques capdavanteres en arqueologia, mitjançant la col·laboració en els grups de recerca de l'ICAC i, alhora, permetre'ls incrementar els seus coneixements pràctics en el món de l'arqueologia clàssica.

El curs 2024-2025 es van atorgar 5 ajudes PIR als estudiants del màster.

Màster universitari de Mediterrània Antiga (interuniversitari: UOC, UAB, UAH)

L'ICAC col·labora en el Màster de la mediterrània antiga de la UOC, UAB i Universitat de Alcalà, amb la docència en línia i presencial de l'assignatura de "Pràctiques", de 5 crèdits. Aquest màster es centra en la història antiga de les civilitzacions del Pròxim Orient, Egipte, Grècia i Roma, i s'imparteix des del campus virtual de la UOC.

Els estudiants poden participar en treballs de camp, fer una iniciació a l'arqueologia del paisatge, col·laborar en treballs de laboratori i estudi de materials, o bé en tasques de suport a la recerca i comunicació.

Doctorat en Arqueologia Clàssica i altres programes

La formació avançada té continuïtat en el Doctorat interuniversitari en Arqueologia Clàssica (URV-ICAC-UAB), coordinat per la URV i la UAB. El personal investigador de l'ICAC, a més de dirigir tesis en el marc d'aquest programa de doctorat en Arqueologia Clàssica, també en dirigeix en el marc d'altres programes de doctorat aliats a l'Institut.

Direcció de tesis per investigadors/es de l'ICAC-CERCA durant 2025

	Tesis llegides	Tesis en curs	Total
Programa de doctorat en Arqueologia Clàssica	2	26	28
Altres programes de doctorat	0	3	3
Total	2	29	31

Tesis doctorals llegides al 2025 i dirigides per personal investigador de l'ICAC-CERCA

Doctorand/da	Títol de la tesi	Direcció	Data de la defensa
Ioannis Apostolou	Multi-disciplinary survey approaches for the study of long-term cultural landscapes: The example of Grevena in Western Macedonia (Greece)	Hèctor A. Orengo (ICREA-BSC-ICAC) Arnau Garcia Molsosa (ICAC)	27/01/2025
Theoni Baniou	Exploring Roman tastes: An interdisciplinary approach, using archaeobotany, organic residue analysis and GMM to reconstruct dietary habits in the northeast of the Iberian Peninsula	Alexandra Livarda (ICAC) Núria Romaní Sala (UAB)	03/12/2025

Tesis doctorals en curs dirigides per personal investigador de l'ICAC-CERCA

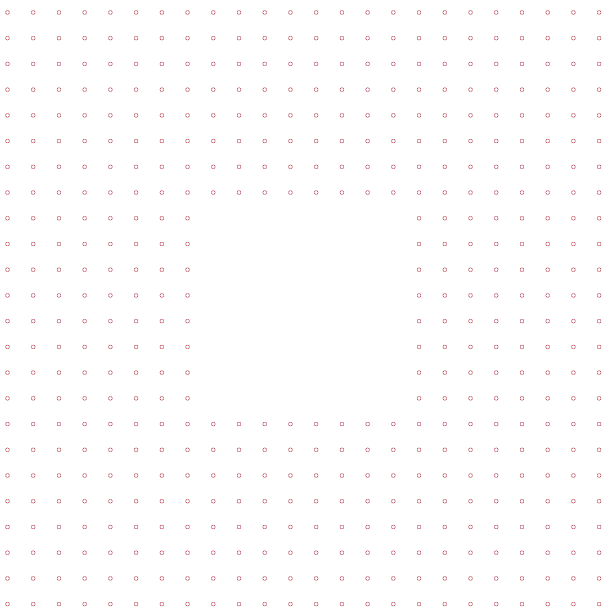
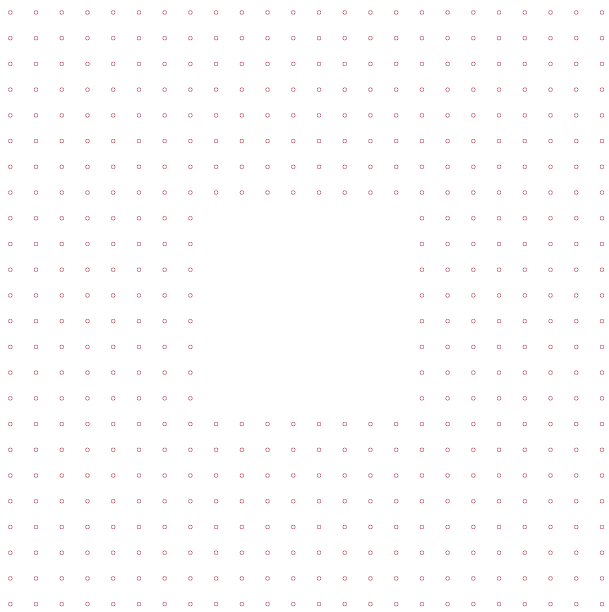
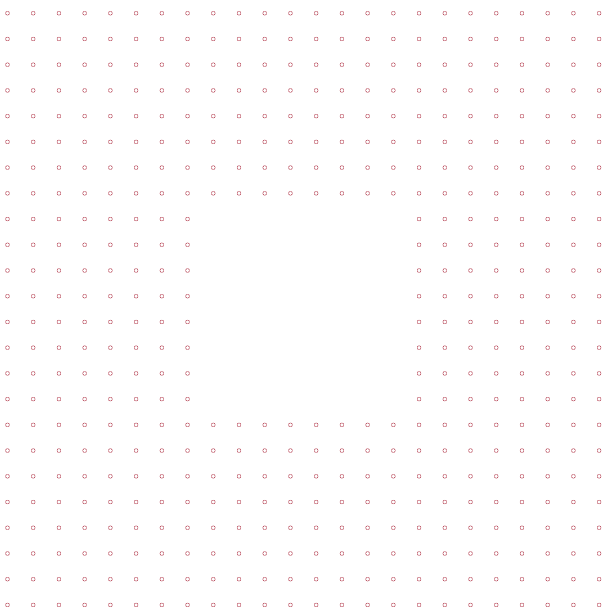
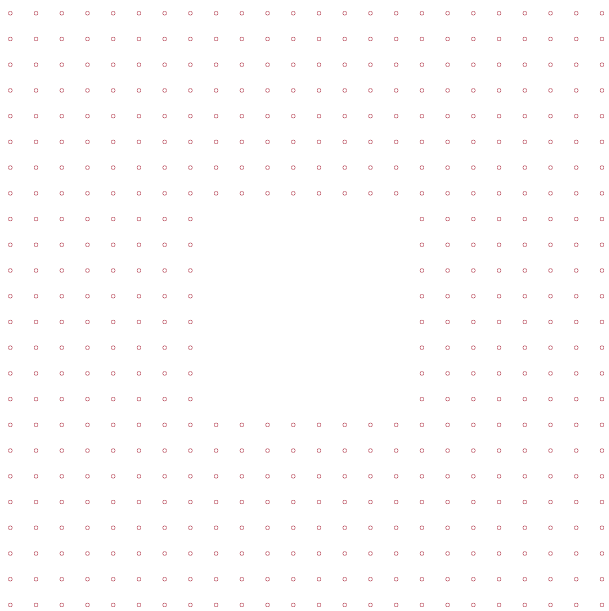
Doctorand/da	Títol de la tesi	Direcció
Diana Álvarez Abrio	La dieta i la ramaderia durant la protohistòria al curs inferior de l'Ebre (ss. VIII-II ane): un estudi arqueozoològic	Jordi Diloli (URV) Lídia Colominas (ICAC)
Maria Anguera Oller	Les estructures de combustió protohistòriques del litoral mediterrani de la península Ibèrica des d'una perspectiva etnoarqueològica	M. Carme Belarte (ICREA-ICAC)
Sergio Badenes Placencia	El paisatge històric de la Plana de Castelló: origen, evolució i estructuració d'un espai litoral entre la protohistòria i la baixa edat mitjana (ss. V a.C. – XIV)	Josep M. Palet (ICAC) Ferran Arasa (U. València)
Teresa Buey Utrilla	El <i>marmor</i> de color como soporte epigráfico. Uso, difusión y simbolismo en los <i>conventus Tarraconensis</i> , <i>Caesaraugustanus</i> y <i>Cluniensis</i>	Diana Gorostidi (URV-ICAC) Virgina Garcia-Entero (UNED)
Òscar Caba Vandellòs	Métrica del orden corintio tardoantiguo	Eva Subias (URV) Ignacio Fiz (URV-ICAC)
Òscar Caldès Aquilué	¿Decadencia, mantenimiento o adaptación? Moneda y contexto arqueológico entre el Ebro y el Júcar durante la Antigüedad Tardía (c. 409-714 d.C.)	Josep M. Macias (ICAC) Ruth Priego (U. Sevilla)
Antoni Corrales Soberino	L'elaboració de vi i oli a la façana mediterrània de la península Ibèrica entre la protohistòria i la romanització (segles VII - I aC)	M. Carme Belarte (ICREA-ICAC)
Hugo Feliu Pérez	Los soportes epigráficos de la Hispania Citerior. Los pedestales honoríficos de la <i>oficina lapidaria Tarraconensis</i> : estudio sobre la difusión y producción seriada del modelo monumental tripartito*	Diana Gorostidi (URV-ICAC)
Daniel Fibla Pujol	Quantificació i caracterització arqueomètrica de les ceràmiques protohistòriques al curs inferior de l'Ebre entre els segles VI-I anE.	Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) Jordi Diloli (URV)
Itziar Gutiérrez Soto	La cerámica de época visigoda en el Mediterráneo hispánico. Un estudio comparativo entre el norte de la Carthaginiensis y el sur de la Tarraconensis (475-713 d.C.)	Josep M. Macias (ICAC) Francesc Rodríguez (ICAC)
David Jimeno Jiménez	El món funerari indígena al nord-est de la península Ibèrica entre els segles VIII-I aC*	M. Carme Belarte (ICREA-ICAC) Jaume Noguera (UB) Diego López (U. Bordeaux)
Laura Juan Santiago	Estudio del mosaico nilótico de Palestrina	Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Alexandra Kriti	Feeding the gap: a modern experimental cultivation project towards the creation of new tools to explore agriculture in the past	Alexandra Livarda (ICAC)
Lucio Lauri	Gli spazi del culto imperiale nella Hispania romana. Archeologia e storia economica	Jesús Carruesco (URV-ICAC) Diana Gorostidi (URV-ICAC)

Doctorand/da	Títol de la tesi	Direcció
Artur López Guimet	L'arqueologia virtual com a eina d'investigació i preservació del patrimoni arqueològic. Estudi de la línia defensiva del Gaià medieval.	Ignacio Fiz (URV-ICAC)
Lluna Magarolas Guiovert	Estructuració del territori, patrons d'assentament i articulació del sistema de villae a l'ager Tarraconensis entre el període tardo-republicà i l'època imperial.	Josep M. Palet (ICAC) Josep M. Macias (ICAC)
Pere Manel Martín Serrano	La documentació geomètrica i gràfica del patrimoni arqueològic: Un canvi de paradigma en el segle XXI. Metodologia i noves perspectives acadèmiques.	Ignacio Fiz (URV-ICAC)
Isabel Mattuzzi	Landscapes of Greek colonisation: an integrated archaeological approach of the compared territorial and landscape dynamics around the Ionian colonies of Abdera and Emporion (Thrace, Gr. and Catalunya, Sp.)	Arnau Garcia Molsosa (ICAC) Alfredo Mayoral (ICAC) Constantina Kallintzi (Ephorate of Antiquities of Xanthi, Grècia)
Pablo Medina Gil	Habitar i moure's en la muntanya. Dinàmica del poblament i xarxa viària al territori de Lesera (Castelló) entre l'època ibèrica i el període visigot (segles VI anE – s.VII dnE)	Josep M. Palet (ICAC) Ferran Arasa (U. València)
Paola Merciai	From terrifying Gorgons to Beautiful Gorgons: iconography, composition and narrative of a myth in context	Jesús Carruesco (URV-ICAC)
Andreu Muñoz Virgili	Articulación y proyección del espacio litúrgico hispano: el culto cristiano y sus escenarios físicos en la Antigüedad Tardía	Josep M. Macias (ICAC)
Luisa Pérez García	La crisis Siria y el expolio del Patrimonio	Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Andrea Carolina Quero Leal	Apocalipsis digital: análisis mitocrítico sobre las narrativas del fin del mundo en videojuegos de fantasía (1990-2020)*	Jesús Carruesco (URV-ICAC) Vicenç Navarro (UPF)
Andreu Ruana Balsebre	Les glosses del Dertusensis 134: manuscrit de les Metamorfosis d'Ovidi (catalogació, inventari, transcripció, traducció i interpretació)	Diana Gorostidi (URV-ICAC) Marina Navàs (URV)
Mar Sánchez Hernández	Calcite alabaster: a quantitative and diachronic study of its uses and distribution in the western Mediterranean in the Roman period (II BCE - V CE)	Anna Gutiérrez (ICAC) Simona Perna (UAB)
Rosa Soler Acedo	Estratègies ramaderes i innovacions zootècniques en època romana al nord-est peninsular a partir d'anàlisis biogeoquímiques	Lídia Colominas (ICAC) Carles Tornero (UAB-IPHES)
Belisa Tarín Mora	Dels territoris a la diòcesi. Una anàlisi diacrònica del territori valencià (ss. II-VIII d.C.)	Josep M. Macias (ICAC) Arnau Garcia Molsosa (ICAC)
Konstantina Venieri	Computational approaches to the long-term reconstruction of past Thessalian landscapes	Héctor A. Orengo (ICREA-BSC-ICAC) Arnau Garcia Molsosa (ICAC)
Rafael Jesús Vera Torrecillas	El megalitismo en la provincia de Huelva. Estado de conservación y puesta en valor	Eva Subias (URV) Ignacio Fiz (URV-ICAC)

* Tesi matriculada en un altre programa de doctorat

Serveis

Unitat d'Estudis Arqueomètrics
Centre de documentació i Biblioteca

Unitat d'Estudis Arqueomètrics

La **Unitat d'Estudis Arqueomètrics (UEA)** de l'ICAC-CERCA desenvolupa una recerca interdisciplinària orientada a l'estudi històricoarqueològic i arqueomètric de les restes patrimonials elaborades en marbres i altres roques (escultura, arquitectura, epigrafia i elements ornamentals). A més de la determinació de la procedència dels materials lapidis, també investiga en els aspectes econòmics, socials, polítics i simbòlics vinculats a aquests materials, des de l'anàlisi de les tècniques d'explotació i transformació fins als circuits de circulació i comercialització dels recursos petris a l'Antiguitat i la seva recepció en èpoques post-clàssiques. Paral·lelament, la UEA treballa en l'optimització i validació de tècniques analítiques (petrografia, isòtops estables, anàlisi de pigments, etc.), amb l'objectiu d'avaluar-ne la utilitat i la rendibilitat arqueomètrica.

1. Col·laboracions científiques

Projecte ALMA: *The Allure of Marble. Materials, Production, Agents and Meaning of marble in the Roman West* (PID2024-156478NB-I00)

Concessió i inici del projecte; prospecció i documentació de pedreres de l'ager *Tarraconensis*; localització i mostreig de pedreres de possible cronologia romana; revisió de peces/produccions materials lapidis documentats en diversos jaciments arqueològics d'època romana; estudi específic de revestiments marmoris (contractació de la investigadora post-doctoral L. Galan, 22/09/2025-16/01/2026); selecció de mostres de marbre blanc per estudi comparatiu Carrara-Göktepe mitjançant IRMS i ICP; organització d'un seminari científic (10/12/2025).

Projecte *Grevena Archaeological Project - The marble finds and the villa rustica at Arsalia (Agios Georgios, Grevena)* (2021-SGR-1363)
Caracterització i estudi arqueomètric de les mostres de pedreres de marbre de l'entorn del jaciment (en col·laboració amb S. Perna, Universitat Autònoma de Barcelona, i S. Dimaki, Eforia d'Antiguitats de Grevena, Grècia).

Projecte *Aquae Tarraconem Ductae: la portada d'aigües a Tàrraco i vil·les de l'entorn*
Localització de pedreres i punts d'extracció properes al traçat de l'aqüeducte; participació al seminari final del projecte.

Projecte *Antiquae Feminae* (PID2022-137896OB-I00)
Estudi macroscòpic i mostreig d'una peça en marbre blanc del Museu d'Arqueologia de Catalunya - Barcelona (en col·laboració amb M. Claveria, Universitat Autònoma de Barcelona, i I. Moreno, MAC-Barcelona).

Projecte *La villa Castilione i la domus Sanctae Mariae Virgini Christi en el territori o pagus Petralatense. La població altmedieval a l'entorn de l'estany de Castelló d'Empúries* (ARQ001SOL-146-2022 / 437 CU00050, 2022-2025)
Estudi dels materials lapidis i en la contextualització historicoarqueològica (en col·laboració amb A. Mª Puig Griessenberger); presentació dels resultats al V Congrés de l'Espai Català Transfronterer (CECT).

Projecte *Construyendo Tartesos* (PID2023-149391NB-I00)
Anàlisi preliminar i mostreig de les troballes en marbre blanc descobertes durant les campanyes d'excavació de 2025 (en col·laboració amb S. Celestino i E. Rodríguez, CSIC-Mérida).

Projecte *Corpus Signorum Imperii Romani*
Continuació de l'estudi de procedència d'escultures en marbre blanc conservades en diversos museus (en col·laboració amb F. Arasa, Universitat de València).

Projecte *Ocupación costera en época romana en la isla de Formentera. Posible Puerto romano en Punta Pedrera* (Consell Insular de Formentera)
Assessorament en la redacció del projecte, presentat per A. Artina (ArPA&LIRA - ICAC), S. Moreno i L. Fernández.

Projecte *PCR Aquitania Ornata. Formes, matériaux et techniques du decor parietal en Aquitaine romaine* (Laboratoire HeRMA UR 15071 & Archéosciences Bordeaux UMR 6034)
Estudi arqueomètric de diversos elements de decoració parietal elaborats en materials lapidis del territori aquità (en col·laboració amb I. Pianet, CNRS-Université de Bordeaux-Montaigne, i M. Carrive, Université de Poitiers)

Serveis

Projecte *Chaire Arvernes 2.0* (Fondation de l'Université Clermont Auvergne)
Prospecció i mostreig de les pedreres de marbre del territori a l'entorn del temple de Mercuri del Puy-de-Dôme (en col·laboració amb B. Dousteysier (Maison des Sciences de l'Homme, UAR 3550 – Université Clermont-Ferrand); estudi preliminar (macroscòpic) de les mostres i de presentació dels primers resultats al congrés ASMOSIA XIV (Ljubljana, 2025).

Projecte *ADeSalona* : *Architectural decoration of Salona* (Croatian Science Foundation)
Elaboració (redacció i estimació econòmica) de
workpackage d'anàlisis arqueomètrics (en col·laboració
amb D. Matetić Poljak (Universitat de Split, Croàcia).

Projectes *Estudi del santuari romà de Can Modolell (Mataró), Excavacions a l'entorn de la catedral de Tarragona (III Fase) (CLT009/22/00102)*
Assessorament en la identificació de materials lapidis trobats durant les respectives excavacions i/o treballs de restauració d'aquests jaciments (en col·laboració amb V. Revilla, Universitat de Barcelona, J.M. Macias, MIRMED-ICAC)..

2. Suport al personal investigador i serveis a institucions públiques, nacionals i estrangeres, i a empreses privades relacionades amb la gestió del patrimoni, l'arqueologia o la restauració

Finalització de l'estudi arqueomètric de diverses peces en marbres descontextualitzades i conservades a la Finca Almoraima (Cadis); finalització de l'estudi de peces del fons lapidi moble del Tresor de la Catedral de Girona; estudi macroscòpic i mostreig d'elements arquitectònics i escultòrics elaborats en roques ornamentals del jaciment romà de *Pollentia* (Alcúdia, Mallorca); continuació de l'estudi preliminar (macroscòpic i selecció per mostreig) de 72 peces en marbre conservades al Museu de Saint-Raymond de Toulouse i trobades principalment a la vil·la romana de Chiragan (Martres-Tolosane, França); estudi arqueomètric de 6 peces de marbre blanc i altres roques ornamentals recuperades durant la intervenció arqueològica al fòrum de la colònia de *Tarraco* (Tarragona); estudi macroscòpic i mostreig de 20 fragments de revestiments marmòris trobats en intervencions arqueològiques a Barcelona (Ajuntament de Barcelona); estudi per microscòpia òptica de polarització de 20 fragments de peces ceràmiques (dolia, tines, materials constructius i importacions) del *territorium Sisaponensis* (Castella-La Manxa).

3. Gestió, manteniment i ampliació del fons de referència LEMLA

Gestió, manteniment i ampliació del fons de referència LEMLA (litoteca de referència ICAC-UAB-UniZAR) i revisió/actualització de dades derivades de mostres precedents mitjançant l'aplicació de tècniques analítiques recents.

Prospecció de diferents afloraments i pedreres inèdites del territori tarragoní (Mas Bartomeu, Camí Vell de Calafell, l'Escarnosa-Calafell, Pont del Tupino, Marítima Residencial, Pedreres de l'Aqüeducte, Escaletes de la Seu), Tivissa (pedrera de Mas del Maco), Cabrera de Mar (Turó d'en Punsola), Cap de Creus, del Puerto de Santa Maria (Cadis); de roques ornamentals de l'entorn de Córdoba (Albaida) i de marbres blancs de la Sierra de la Nieve (Estepona i Marbella) i la Sierra de Mijas (Fuengirola, Coín, Mijas i Màlaga), entorns de (Còrdova) i Grézolles, Champoly, St-Thurin, St-Romain-d'Urf – carrière la Bombarde, Ferrières-sur-Sichon, Chavanon (Auvernia, França). Contractació d'una tècnica arqueòloga (M. Sànchez, 14/02/2025 – 31/03/2025) per col·laborar amb les tasques precedents. Registre per microfotografia de l'aspecte petrogràfic de 400 làmines primes del fons de referència.

4. Optimització de les tècniques analítiques i desenvolupament de nous protocols metodològics

Continuació amb sessions d'avaluació del potencial de treballar en bases de dades online i de manera remota, per implementar consultes simultànies vinculades al treball interinstitucional amb la col·lecció de la litoteca ICAC-UAB-UniZar.

Avaluació de noves eines de documentació macroscòpica (lupa digital, software) i de les possibilitats d'ús d'aparells de catodoluminisència no-vinculats a microscopi òptic de polarització (en col·laboració amb I. Pianet, Archéosciences Bordeaux).

5. Docència, divulgació, transferència del coneixement i publicació de resultats

Participació per invitació, als workshop Dalla cava all'edificio antico. Questioni di provenienza e trasformazione della pietra tra archeologia e archeometria (Padova, 21 de gener), XXIX Curs de Pensament i Cultura clàssics. L'etern diàleg amb els clàssics (Palma de Mallorca, 24 de

gener), III Cicle de Cultura grecoromana Secció Balear de la SEEC (Maó, 15 de març), V Congrés de l'Espai Català Transfronterer (CECT) (Peralada i Elna, 5-6 de juny), CROSSREADS Petrography Conference (Catània, Sicília, 5-6 de juny), Reunió El forum en la Ciudad hispanoromana (Madrid i Segòbriga, 11-13 de juny), Mesa Redonda del Ciclo de Conferencia Castra Hiberna. 2100 años de la fundación de Pamplona (Pamplona, 16 d'octubre), Ciclo de conferencias Grandes Personajes de la Antigüedad I (MNAR-Mérida, 30 d'octubre), Cicle de conferències Baetulo. Ciutat romana. Novetats Arqueològiques (11 de novembre), Seminari Els aqüeductes romans de Tàrraco (Tarragona, 13 de novembre), Cicle de Tardor de 2025 de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense (27 de novembre) i el XX Fòrum Auriga (Salou, 13 de desembre).

Organització dels seminaris Aquileia Antica (28 de novembre, impartit per C. Previato, Università degli Studi di Padova), Desxifrant el marmor. Noves mirades sobre l'ús dels materials lapidis a l'Antiguitat (Tarragona, 10 de desembre); co-organització del Ier colloque de l'Association Française pour l'Étude Des Marbres Antiques (2-3 de desembre, Metz, França); Organització, moderació i participació a la Taula rodona sobre Antiguitat dins les Jornades de debat "1975-2025: mig segle de postfranquisme, un balanç cultural" organitzada per la Reial Acadèmia de les Bones Lletres (Barcelona, 26 de novembre).

Participació dels membres de la UEA en fòrums científics nacionals i internacionals: Congrés Concili de Nicea (325). Història i recepció (II) (Barcelona, 19-21 de febrer); Congrés Internacional El Jardí com a font històrica II: els jardins romans (Barcelona, 1 d'abril); XXVe colloque Archéométrie GMPCA (Rouen, 14-17 d'abril); XIV International Conference of the Association for the Study of Marbles and Stones in Antiquity (Ljubljana, 15-20 de setembre); Jornades de Museografia Arqueològica Catalana (MAC, Barcelona, 17-19 de setembre); III Congrés Internacional d'Arqueologia Romana. El Vi a l'Antiguitat (Badalona, 19-21 d'octubre); ECRG Meeting of the ÖAI (Viena, 3 de novembre).

Estades de recerca o especialització: realització d'una estada de recerca a la Universitat degli Studi di Padova (març-abril 2025); acollida de la Dra. Caterina Previato (investigadora de l'Universitat degli Studi di Padova), en el marc del programa d'intercanvi ERASMUS.

Assessorament a museus i institucions públiques vinculades al patrimoni: Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona, en motiu de la troballa arqueològica d'un nou tram de la pedrera de Montjuïc (2-19 de juny); Museu de Mataró, en motiu de l'exposició dedicada al santuari romà de Can Modolell (7 de novembre); MNAT, en motiu de la incorporació de la pedrera del Mèdol al conjunt de jaciments històrics gestionats per l'entitat (9 d'abril).

Participació, per invitació, al Jurat del III Premio Almuzara a la millor tesi doctoral en Arqueologia (Madrid) i Jurat del Premi d'Honor dels IV Premis Sàpiens; tutorització del projecte guanyador de la beca Francesc Eiximenis 2024 (Institut Ramón Muntaner – Diputació de Girona); presentació del volum Οἰζουμένη Studi di archeologia classica in omaggio a Margherita Bonanno a l'Escuela Española de Historia y Arqueología (CSC) de Roma (21 de gener).

Enregistrament d'un vídeo específic en el marc del Dia Internacional de la Dona i la Nena en la Ciència (11F) i Dia Internacional de la Dona (8M); entrevista radiofònica als programes La Punta del Diamant de Radio Tortosa (18 de maig), "Consideracions sobre el potencial arqueològic de la pedrera del Mèdol" a Tarragona Radio (29 de maig) i a la primera emissió del programa Cites de Ciències de Radio Santa Perpètua 107.0MMhz-FM (19 de setembre); participació en el reportatge "Parte del patrimonio romano de Tarragona, en riesgo de ser borrado por una nueva amenaza climática" (23 de novembre); visita comentada per les diferents classes de pedra de la catedral de Tarragona, en el marc del Cicle de tardor 2025 de la RSAT (29 de novembre)

External reviewer de tesis estrangeres: Chiara Girotto (Universitat degli Studi di Padova); co-edició del volum especial "Provenance of Construction Stone Materials in ARchaeology: New Advances, methodologies and issues" de la revista Heritage (en col·laboració amb Simone Dilaria, Università degli Studi di Padova).

Docència a les assignatures Arqueometria aplicada als materials lapidis i Transferència en Arqueologia, Patrimoni i Aspectes culturals, del Màster Interuniversitari en Arqueologia Clàssica Aplicada. Recerca i Transferència (URV-ICAC-UAB); classe magistral al Grau d'Història de l'Art i Arqueologia de la URV i al Corso di Laurea Triennale in Archeologia de la UniPadova (2 de març); tutorització de 2 Treballs de Finals de Màster (en co-tutoria amb M. Claveria, UAB, Silvia Llobet, CRBMC, i Jordi Olivé, ICAC); acollida d'estudiants de màster en pràctiques: Alessia Hilea Murabito (La Sapienza, Roma), Patricia Tous (URV-ICAC-UAB; marc: PIR2025) i Laia Garcia (URV-ICAC-UAB; marc: Projecte *Antiquae Feminae*).

Acollida de les visites de l'Escola Les Codinetes de La Nou de Gaià (18 de març) i el Collège de France de Reus (18 de juny); conferències a la Societat Catalana d'Estudis Clàssics IEC (Barceona, 9 de gener), a l'Aula d'Extensió Universitària. Gent Gran Centelles (16 de gener), al Museu Bíblic-Amics de la Catedral dins del Festival Tarraco Viva (23 de maig) i en el marc de l'estrena de la petita òpera "La mor d'Orfeu" de Léo Delibes a la Coral Violeta (Centelles, 29 de juny).

Centre de documentació i Biblioteca

El Centre de documentació i Biblioteca de l'ICAC disposa d'un fons documental integrat per monografies, publicacions periòdiques, materials audiovisuals i bases de dades. Aquest fons ofereix també cinc col·leccions singulars: el llegat del Dr. Pere de Palol (†), la biblioteca i el llegat fotogràfic del Dr. Gustav A. Gamer (†), l'arxiu personal del Dr. Jordi López Vilar, la biblioteca del Dr. Antonio Peña Jurado (†) i part de la biblioteca del Dr. Simon Keay (†).

Gestió dels fons de l'ICAC

El fons compta amb 162.935 ítems dividits en quatre àrees: bibliogràfica (26.378 ítems); llegats històrics material iconogràfic (72.674 ítems); llegats històrics material textual (34.187 ítems) i arxiu administratiu (29.696 ítems).

Al llarg de l'any 2025 la biblioteca ha augmentat un 0,76% el nombre de documents i l'arxiu històric-administratiu de l'Institut s'ha incrementat en un 26%.

Visites

El 29 de gener es va rebre la visita de l'alumnat de grau superior de Disseny i Moblament de l'Institut Pere Martell de Tarragona, amb l'objectiu de consultar bibliografia relacionada amb el mobiliari romà i recrear una cadira romana.

Digitalització dels fons Pere de Palol

Gràcies a un ajut de l'Institut d'Estudis Baleàrics gestionat per Mediterraneum: cultura, turisme i medi ambient, s'ha digitalitzat la documentació del Fons Pere de Palol relativa a Menorca.

El material digitalitzat inclou més de 5.000 documents (fotografies, negatius, diapositives, plànols, dibuixos,

memòries d'excavació, cartes, informes, etc.) de la zona de Fornells, Son Bou o Illa del Rei, entre d'altres.

La digitalització s'ha dut a terme gràcies a la Fundació Pas a Pas, una entitat de la Fundació Catalunya La Pedrera amb la qual l'ICAC col·labora habitualment. Aquesta elecció reflecteix el compromís de l'Institut amb projectes que promouen la inclusió social i laboral, com la integració de persones amb discapacitat o en situació de vulnerabilitat.

Servei de préstec

El servei de préstec ha dut a terme 169 transaccions, un 83% de les quals pertanyen a peticions externes.

Distribució de publicacions

L'ICAC ofereix un servei d'intercanvi de publicacions amb 263 centres, fet que resulta fonamental per a l'increment del fons bibliogràfic i l'augment de la visibilitat de les publicacions editades per l'Institut.

Durant 2025 s'han distribuït 462 exemplars i un 65% han estat a través del sistema d'intercanvi bibliogràfic.

Document conservat al Centre de documentació de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC). Fons Dr. Pere de Palol, número de registre 017295.

Serveis

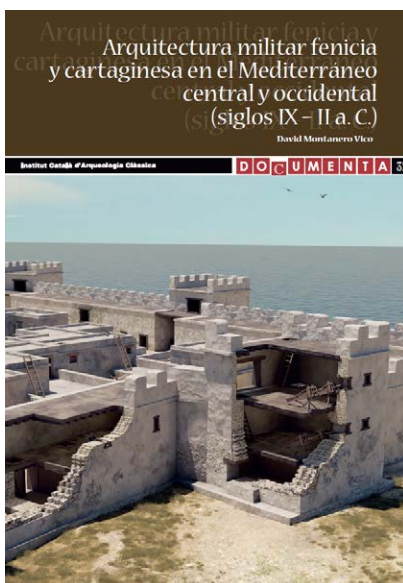
Publicacions ICAC

L'ICAC-CERCA disposa d'un servei de publicacions a través del qual dona a conèixer la tasca investigadora, pròpia i aliena, en el camp de l'arqueologia clàssica en sentit ampli.

L'ICAC-CERCA figura al rànquing d'editorials de llibres científics SPI (Scholarly Publishers Indicators), en l'àmbit d'arqueologia i prehistòria, que publica el Centro de Ciencias Humanas y Sociales (CSIC), basant-se en l'opinió d'experts espanyols en Humanitats i Ciències Socials.

Des de 2021, l'ICAC-CERCA compta amb dues col·leccions pròpies: la col·lecció digital TRAMA, amb 13 llibres editats, i la col·lecció impresa Documenta, amb 32 títols editats en 36 volums. L'ICAC-CERCA també coedita i col·labora en publicacions d'altres entitats.

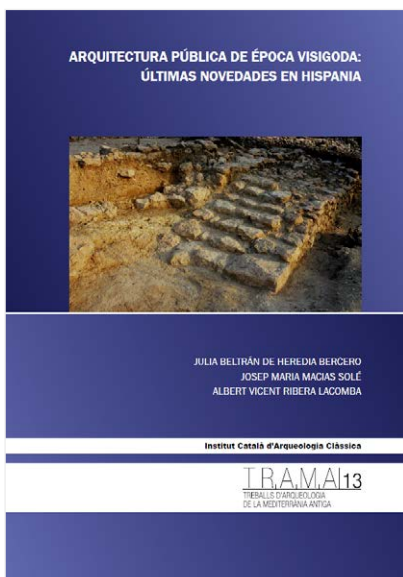
Les publicacions de 2025 han estat:

Arquitectura militar fenicia y cartaginesa en el Mediterráneo central y occidental (siglos IX – II a. C.).

David Montanero Vico. Col·lecció Documenta, 32.

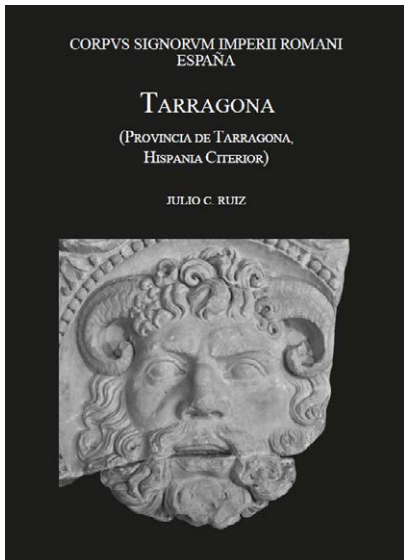
El llibre presenta la primera síntesi sobre l'arquitectura militar fenícia i cartaginesa i la seva evolució en el Mediterrani central i occidental durant el I mil·lenni aC, des de l'actual Tunísia, passant per les illes de Pantel·leria, Sicília i Sardenya, fins arribar a les costes mediterrànies i atlàntiques de la península Ibèrica. Així mateix, l'estudi aprofundeix en els fets històrics que van propiciar la construcció o destrucció d'un o altre sistema defensiu en els diversos assentaments analitzats.

Arquitectura pública de época visigoda: últimas novedades en Hispania.

Julia Beltrán de Heredia, Josep Maria Macias i Albert Ribera (editors científics). Col·lecció TRAMA, 13

Aquest llibre és el resultat de les *IV Jornades Internacionals d'Arqueologia de Riba-roja de Túria*, les quals tingueren com a objectiu la confrontació i la difusió dels resultats més recents sobre l'arquitectura pública hispànica en època visigoda. Aquesta constitueix un àmbit del coneixement en constant evolució on les darreres dècades de la investigació han suposat el descobriment d'una realitat cultural i patrimonial que trenca amb la tradicional imatge regressiva atribuïda a les darreries del nostre passat clàssic.

Tarragona (Província de Tarragona, Hispania Citerior)

Julio C. Ruiz

Coedició de l'ICAC amb la Universitat Rovira i Virgili

Aquest nou volum de la sèrie CSIR-España, té el seu origen en la tesi doctoral "Esculturas romanas exentas y en relieve procedentes de Tarragona" de l'autor Julio César Ruiz, defensada a la URV i l'ICAC al 2022.

Aquest text ofereix un catàleg actualitzat de l'escultura tarraconense amb un total de 675 escultures en diversos estats de conservació. Seguint el criteri establert per Koppel el 1985, el material s'organitza segons un ordre topogràfic, amb un total de 77 llocs de troballa i procedència que, en conjunt, abasten la totalitat del nucli històric actual de Tarragona i del solar de l'antiga ciutat romana.

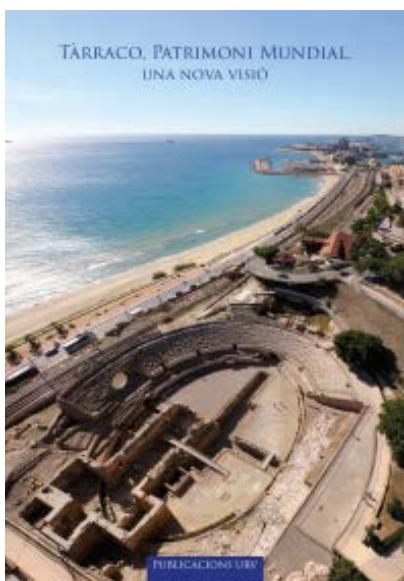
Les fortificacions urbanes preromanes a la Mediterrània occidental: origen, funcions i evolució estructural. Homenatge a Henri Tréziny

Jaume Noguera, David Montanero, Maria

Carme Belarte, Pierre Moret (editors)

Coedició de l'ICAC amb la Universitat de Barcelona

Aquesta nou volum de la col·lecció Arqueo Mediterrània recull les ponències i comunicacions de la reunió científica desenvolupada a Calafell i a Banyeres del Penedès el 2023. En aquest volum es recullen les novetats de la recerca en relació als sistemes defensius dels nuclis urbans de la Mediterrània Occidental (fenicis, grecs i púnics), i sobretot de les ciutats ibèriques. Reunió i publicació són un homenatge a la figura d'Henri Tréziny, especialista en fortificacions gregues d'occident, i està dedicat a la memòria de Joan Sanmartí, inicialment dins el grup organitzador de la reunió, però que ens va deixar pocs mesos abans de la seva celebració.

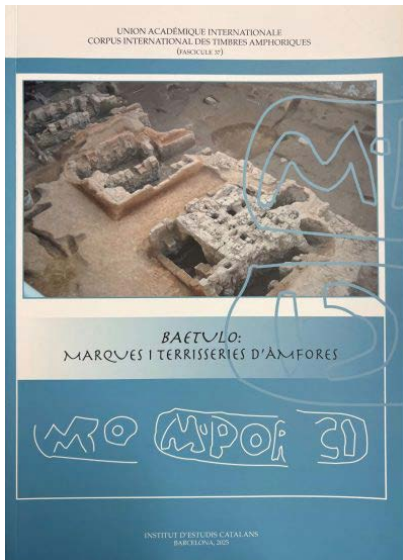

Tàrraco, patrimoni mundial. Una nova visió.

José Alejandro Beltrán-Caballero, Ferran Gris, Ricardo Mar, Joaquín Ruiz de Arbulo i David Vivó

Col·laboració de l'ICAC amb la Universitat Rovira i Virgili

Tàrraco, patrimoni mundial. Una nova visió, que ara presentem en segona edició, és una obra destinada a donar a conèixer una mica millor com són i com eren aquests grans monuments a través d'una anàlisi científica rigorosa, actualitzada i al mateix temps comprensible per a tothom. S'hi presenten noves i espectaculars fotografies, incloent-hi vistes aèries a baixa altitud i reconstruccions arquitectòniques realitzades a partir de restitucions fotogramàtriques que asseguruen una total fiabilitat. Els textos presenten per a cada monument una descripció àmplia, però també nous suggeriments sobre la seva interpretació, fruit de les investigacions universitàries més recents.

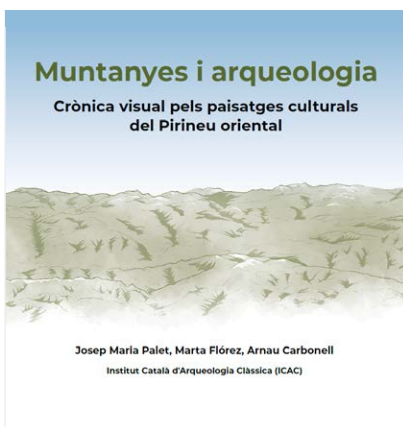

Baetulo: marques i terrisseries d'àmfores

Cèsar Carreras, Joaquim Folch i Josep Guitart

Col·laboració de l'ICAC amb l'Institut d'Estudis Catalans

Aquest volum forma part de la col·lecció Corpus internacional des timbres amphoriques; 37. Aquest és el cinquè volum de la sèrie catalana, i està dedicat íntegrament a Baetulo, les marques d'àmfora i aquells elements lligats a l'epigrafia com les terrisseries o els productors vitivinícoles, elements indispensables per a un estudi complet entorn a l'economia del vi.

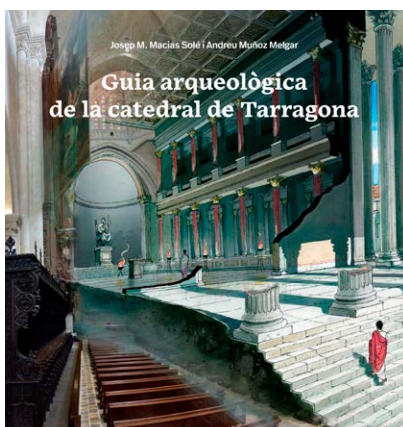

Muntanyes i Arqueologia. Crònica visual pels Paisatges Culturals del Pirineu oriental

Josep Maria Palet, Marta Flórez i Arnau Carbonell

Edició ICAC

Quadern il·lustrat que proposa una passejada científica i històrica pels paisatges culturals d'alta muntanya del Pirineu oriental a través del llenguatge visual de la il·lustració. Ofereix un recorregut didàctic per l'arqueologia d'alta muntanya, pensat per a tots els públics. La guia apropa al lector als elements més significatius d'aquests paisatges culturals, primer pas per valorar-los i contribuir a la seva preservació. El llibre vol despertar la curiositat, fomentar el respecte pel territori i compartir la bellesa i la complexitat dels territoris d'alta muntanya, que formen part de la nostra identitat i de la nostra memòria col·lectiva.

Guia arqueològica de la catedral de Tarragona

Josep Maria Macias i Andreu Muñoz

Coedició de l'ICAC amb el Museu Diocesà de Tarragona

Obra pedagògica de 126 pàgines i 143 figures que presenta els resultats científics obtinguts en el projecte de recerca de la Catedral, desenvolupat des de fa vint anys per l'ICAC i l'Arquebisbat de Tarragona. La Guia se centra en el període clàssic de l'anomenada Acròpolis de la ciutat, des de l'ocupació tardo-republicana fins a la implantació del conjunt catedralici medieval. És una visió diacrònica de la realitat històrica, urbana i ideològica de l'espai més rellevant de l'antiga Tàrraco. Més enllà de la difusió, constitueix una acció de transferència de coneixement, el text i les imatges estaran disponibles en la xarxa i els materials creats -il·lustracions, fotografies i planimetria arqueològica- s'implementaran en la museografia del Museu Diocesà.

Transferència del coneixement

Unitat de Transferència i Impacte Social
Principals projectes de Transferència

Principals activitats de transferència

L'any 2025 ha estat marcat pel desplegament de tres projectes que exemplifiquen la diversitat de mecanismes de transferència que l'ICAC posa al servei de la societat: l'estudi del paisatge històric a Altafulla, el lideratge del projecte europeu Cultur-Monts i la innovació escènica d'ArqueoEscena.

1. Estudi del paisatge històric d'Altafulla: arqueologia per a la planificació urbanística

L'Ajuntament d'Altafulla i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) han impulsat un **estudi pioner del paisatge històric del terme municipal**, formalitzat mitjançant un conveni de col·laboració per al període 2025-2026, amb l'objectiu de dotar el municipi d'una base de coneixement rigorosa i aplicada per orientar la planificació territorial futura.

El projecte parteix del reconeixement que el territori d'Altafulla constitueix un **paisatge cultural de gran complexitat**, resultat de més de dos mil anys d'interacció socio-ambientals, on conviuen xarxes viàries d'origen romà, sistemes agraris històrics, jaciments arqueològics i un ric llegat etnogràfic, avui sotmès a fortes pressions urbanístiques i ambientals. En aquest context, l'estudi es concep com una **acció clara de transferència del coneixement cap a l'administració pública** i un exemple paradigmàtic de com les humanitats, i en particular l'arqueologia del paisatge, poden aportar eines concretes al **policy making** i a la presa de decisions informades en matèria d'ordenació del sòl i gestió sostenible del territori.

La recerca combina una **metodologia interdisciplinària** que integra l'arqueologia del paisatge, l'arqueomorfologia, la geomorfologia, l'anàlisi ambiental, la documentació històrica i l'etnografia, amb l'ús de sistemes d'informació geogràfica, fotointerpretació i cartografia històrica georeferenciada. Aquest enfocament permet analitzar el territori d'Altafulla des de la protohistòria fins a l'actualitat, llegint el paisatge com un **palimpsest històric** on les formes antigues continuen estructurant, sovint de manera invisible, el territori present.

La primera fase del projecte, desenvolupada entre l'abril i el juny de 2025 sota la direcció del Dr. Josep Maria Palet,

ha permès generar una cartografia científica de referència i una primera diagnosi arqueomorfològica del municipi, identificant les principals estructures territorials, la xarxa viària històrica, els elements patrimonials i les àrees de major vulnerabilitat o potencial de valorització.

Els resultats preliminars ofereixen ja un **suport tècnic directe al procés de modificació del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM)**, facilitant a l'Ajuntament criteris objectius per a la classificació del sòl, la protecció del patrimoni arqueològic i paisatgístic, la gestió dels riscos ambientals i la definició d'estratègies de desenvolupament basades en la cultura, el paisatge i la identitat local. Al mateix temps, el projecte obre la porta a futures línies d'actuació vinculades a la creació d'itineraris patrimonials, a la integració del paisatge històric en polítiques de benestar i qualitat de vida, i a la redacció de figures específiques de protecció i gestió, com ara plans especials de paisatge. D'aquesta manera, l'estudi del paisatge històric d'Altafulla no es limita a documentar el passat, sinó que esdevé un **instrument estratègic per construir un futur territorial més resilient, cohesionat i respectuós amb el patrimoni**, reforçant el paper de l'ICAC com a agent clau en la transferència de coneixement cap a les administracions públiques i la societat.

2. Projecte Cultur-Monts: valorització dels paisatges de muntanya

L'ICAC continua liderant com a beneficiari principal el projecte europeu **Cultur-Monts** (programa Interreg Sudoe 2024-2026; S1/4.6/E0050), una iniciativa transnacional que aplega socis d'Espanya, França i Portugal. El projecte aborda la situació crítica de despoblació i envelliment de les zones de muntanya del sud-oest d'Europa, utilitzant el patrimoni cultural com a palanca de revitalització social i econòmica. Mitjançant l'arqueologia del paisatge, el projecte ha demostrat que aquestes regions no són només espais de biodiversitat, sinó que atresoren un llegat cultural que pot ser un recurs de desenvolupament territorial sostenible.

Durant el 2025, Cultur-Monts ha desplegat una intensa fase d'execució i de treball en la seva finestra pilot territorial. En aquest sentit, cal destacar la redacció

Membres del consorci internacional Cultur-Monts durant la visita al jaciment Coll de Molleres II (Meranges)

i presentació dels estudis tècnics de valorització del patrimoni a les administracions públiques i agents del territori, tant al Ripollès (Vall de Núria i Coma de Vaca), com a la Cerdanya (sector de Meranges). Aquests documents han estat concebuts com a plans directors que proporcionen una base científica i metodològica per a la valorització del patrimoni arqueològic vinculat als paisatges culturals d'alta muntanya. Es proposen fórmules multinivell d'accés a la informació arqueològica i patrimonial (creació de punts d'informació amb i sense personal informador), així com una senyalització ètica de jaciments a peu de camí, que tenen l'objectiu de transformar el coneixement arqueològic en un recurs de dinamització territorial sostenible.

L'estudi tècnic per a la valorització del paisatge cultural de Coma de Vaca és el que s'ha desplegat i implementat al llarg del 2025. L'eix central d'aquesta actuació ha estat la creació d'un circuit patrimonial amb senyalització multinivell, dissenyat conjuntament amb el Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, l'Ajuntament de Queralbs i els agents locals, que

articula la visita a Coma de Vaca mitjançant tres capes complementàries d'informació: punts introductoris de context situats als principals accessos a la vall (punts 0); nivells interpretatius intermitxos (punts 1); i nivells de lectura in situ per cada jaciment (fites de jaciment).

Aquest dispositiu de senyalització multinivell, s'ha completat amb l'edició de tríptics que informen directament al visitant dels nous itineraris arqueològics interpretatius (Arqueorutes+).

Paral·lelament, el projecte ha incorporat de manera transversal una perspectiva d'accessibilitat i inclusió, amb l'elaboració de materials adaptats com la guia de lectura fàcil vinculada a l'exposició itinerant Vall de Núria i Coma de Vaca. Paisatges Culturals Mil·lenaris; així com les guies d'anticipació per a persones amb neurodivergències (TEA) pensades per facilitar la interacció amb la maleta diàctica ArqueoPirenaia Lab.

Com a suport narratiu i divulgatiu de conjunt, s'ha produït també la guia il·lustrada *Muntanyes i*

Arqueologia. Crònica visual dels paisatges culturals del Pirineu oriental, que sintetitza i valoritza de forma divulgativa i didàctica dues dècades de recerca del grup de recerca del GIAP als Pirineus.

Finalment, cal destacar la producció del documental *Muntanyes amb memòria*, centrat en el valor patrimonial i científic dels paisatges altimontans, que ha estat seleccionat i projectat en secció oficial del Festival Internacional de Cine Arqueològic del Bidasoa (FICAB XXV, 2025), consolidant la projecció cultural i social de les accions de CulturMonts més enllà del territori català.

Paral·lelament, el projecte ha impulsat els laboratoris d'oralitat a la Cerdanya i al Ripollès. Aquests laboratoris, desenvolupats en col·laboració amb agents del territori en un sentit ampli, han de permetre activar processos de recollida, treball i reinterpretació de la memòria oral, els relats de vida, els sabers locals i les transformacions del paisatge, situant la comunitat com a protagonista de la construcció del relat patrimonial.

L'activitat del projecte durant el 2025 s'ha vist reforçada per una agenda de trobades presencials del consorci en les diferents finestres pilot (Astúries, Cerdanya, Lozère-França), jornades, presentacions públiques

i espais de debat als territoris implicats, que han facilitat el diàleg continuat entre recerca, administració i societat civil. Aquestes trobades, recollides al portal oficial del projecte (<https://interreg-sudoe.eu/proyecto-interreg/cultur-monts/>), han estat clau per consolidar xarxes de col·laboració, contrastar resultats amb els agents del territori i adaptar les accions de transferència a les necessitats reals de cada context local.

3. Projecte ArqueoEscena: nous llenguatges per a la transferència

En el marc del foment de les vocacions científiques, la cultura científica i la divulgació innovadora, l'ICAC ha desenvolupat durant el 2025 el projecte ArqueoEscena, en col·laboració amb la Cia. Routart, com una iniciativa experimental orientada a explorar les sinergies entre les arts escèniques i la ciència arqueològica. El projecte parteix de la voluntat de construir relats escènics basats en el coneixement científic, capaços d'apropar la recerca arqueològica a públics amplis i diversos, tot superant els formats tradicionals de divulgació i els imaginaris simplificadors associats a la disciplina.

La Cia. Routart durant la representació de l'espectacle ArqueoEscena. Misteris del passat.

El resultat principal d'aquest procés ha estat la creació de l'obra *ArqueoEscena: Misteris del passat*, una proposta teatral participativa (de cinquanta minuts de durada) adreçada a públic familiar, especialment infants d'entre sis i deu anys. L'espectacle situa el públic en un rol actiu mitjançant dinàmiques de *role playing*, convidant-lo a participar com a ajudant d'arqueologia en el darrer dia d'excavació de dues investigadores protagonistes. A través d'aquesta experiència immersiva, els espectadors descobreixen el mètode científic en arqueologia, els processos d'excavació i laboratori, i la naturalesa interdisciplinària de la recerca, incorporant de manera comprensible disciplines habitualment invisibilitzades com l'arqueozoologia, l'arqueometria o l'arqueologia ambiental.

Un dels valors centrals del projecte és el rigor científic i el compromís amb els valors socials. La proposta escènica trenca explícitament amb l'estereotip de l'arqueòleg com a "caçatresors" i presenta l'arqueologia com una ciència humana professionalitzada, analítica i necessària. Alhora, visibilitza de manera clara la perspectiva de gènere, situant dones arqueòlogues com a figures centrals del relat i mostrant la diversitat de rols, especialitzacions i mirades que configuren la recerca contemporània. Aquest enfocament permet treballar la cultura científica sense infantilitzar els continguts, apostant per una narrativa lúdica però respectuosa amb la complexitat del coneixement.

Durant el 2025, ArqueoEscena s'ha desplegat en format pilot mitjançant una funció de pre-estrena, que tenia l'objectiu de testar el funcionament de la proposta escènica en un context educatiu real, amb públic infantil. Aquesta funció, organitzada per la Cia. Routart, es va realitzar durant el mes de novembre al centre cívic Baró de Viver, un equipament cultural de referència d'un dels barris més vulnerables de la Franja Besòs de Barcelona, a la perifèria nord de la ciutat. La sessió va aplegar pràcticament un centenar d'alumnes de primària (1er, 2n i 4rt) procedents de quatre grups-classe de centres educatius del barri. La representació va permetre validar el format, ajustar la interacció escènica i recollir indicadors qualitatius sobre la comprensió del mètode científic, l'interès per la disciplina i la capacitat de l'experiència per generar empatia i pensament crític.

Més enllà de la divulgació científica, ArqueoEscena constitueix també una acció innovadora de transferència cap a les Indústries Culturals i Creatives. El projecte ha permès traslladar contingut científic rigorós a una companyia de teatre professional, dotant-la d'un nou producte cultural i educatiu amb potencial de recorregut en circuits escolars, equipaments culturals

i programacions familiars. Aquesta transferència obre noves oportunitats econòmiques per a la pròpia companyia teatral, demostrant que el coneixement generat en un centre de recerca pot esdevenir un actiu creatiu i comercial sense perdre qualitat ni exigència científica.

El projecte es completa amb un conjunt de recursos associats que reforcen el seu valor educatiu i de transferència, com ara un dossier pedagògic per treballar els continguts abans i després de la funció a l'aula, tallers participatius adaptats a diferents edats i rutes guiades per l'espai escènic que permeten aprofundir en els conceptes arqueològics des d'una experiència vivencial. D'aquesta manera, ArqueoEscena es configura com un dispositiu híbrid de divulgació, educació i innovació cultural.

En conjunt, cal destacar que ArqueoEscena exemplifica un model de transferència basat en l'enfocament Art Ciència Tecnologia Societat (ACTS), on la col·laboració entre recerca i creació artística genera un "tercer lloc" simbòlic de co creació, experimentació i impacte social. El projecte mostra que la ciència arqueològica pot generar nous llenguatges, formats i productes capaços de circular més enllà de l'àmbit acadèmic, contribuint al foment de la cultura científica, a la generació de vocacions i a la dinamització del teixit cultural i creatiu.

UTIS

	total	IP dona	IP home
Projectes (2025)	7	5	2
Segons convocatòries			
Convocatòries europees	0	0	0
Convocatòries Estatals	1	1	0
Convocatòries de la Generalitat de Catalunya	3	1	2
Convocatòries d'altres entitats i/o institucions	3	3	0
Segons zona d'estudi			
Internacionals	0	0	0
Estatals	1	1	0
A Catalunya	6	4	2
Segons via de finançament			
Competitius	4	2	2
No Competitius	3	3	0

Finançament competitiu segons fonts de finançament		140.300,00 €
Estat		4.800,00 €
FECYT		4.800,00 €
Programa anual Actividades UCC+i		4.800,00 €
Generalitat de Catalunya		35.000,00 €
AGAUR		35.000,00 €
Ajuts pel català		20.000,00 €
Programa anual Actividades UCC+i		15.000,00 €
Fundacions i altres entitats		100.500,00 €
Diputació de Tarragona		100.000,00 €
Fundació Privada Mútua Catalana		500,00 €

Finançament competitiu segons objecte del projecte		140.300,00 €
Recerca		-
Transferència i Impacte		140.300,00 €
Contractes Predoctorals		-
Contractes Postdoctorals		-
Mobilitat		-
Altres		-

Divulgació de la ciència

Divulgació de la ciència

L'ICAC col·labora de manera estable amb diverses institucions públiques i centres de recerca en l'organització d'activitats de divulgació de la ciència, de manera especial en l'àmbit de Tarragona però també arreu de Catalunya.

Programa de ràdio Toquem Pedra

El programa de ràdio Toquem Pedra, dedicat a l'arqueologia clàssica, repeteix temporada a la graella de Tarragona Ràdio el 2025. El programa es concep com un espai de divulgació científica sobre arqueologia clàssica a partir del coneixement i la recerca que duem a terme a l'Institut, amb un èmfasi especial en el patrimoni històric i cultural de Tarragona.

Durant el 2025 s'han emès dos programes. L'emissió és en directe i, posteriorment, es pot escoltar en format podcast a Spotify a través del nou espai web Zona Podcast de Tarragona Ràdio.

Nit Europea de la Recerca

L'ICAC ha participat activament en la Nit Europea de la Recerca 2025 al node de Tarragona, un esdeveniment de referència en l'àmbit de la divulgació científica que té com a objectiu apropar la recerca i la innovació al públic general d'una manera accessible, participativa i inclusiva. L'edició de 2025 ha comptat amb la implicació de més de 250 investigadors i investigadores i amb prop d'un centenar de propostes divulgatives impulsades per la Universitat Rovira i Virgili (URV) i els centres CERCA del territori (ICAC, ICIQ, IISPV i IPHES). La principal activitat ha estat la fira de tallers científics a la plaça Corsini de Tarragona, celebrada durant dues jornades (divendres 26 a la tarda i dissabte 27 al matí). En aquest marc, l'ICAC ha ofert dos tallers divulgatius:

Què hi ha a la terra? Descubrim les llavors de la nostra dieta.

Aquest taller ha permès descobrir com es conserven les restes vegetals del passat i com l'arqueobotànica contribueix a reconstruir les pràctiques alimentàries i econòmiques de les societats antigues. A través de la manipulació de mostres arqueobotàniques, el públic ha pogut conèixer els processos d'extracció, identificació i interpretació de llavors i fruits, i comprendre el seu valor com a font d'informació històrica. Investigadores responsables: Dra. Alexandra Livarda, Marina Daniel, Dra. Theoni Baniou i Dra. Jessica Feito.

Luxe i marbre: converteix-te en artesà romà.

Aquesta activitat ha aprofitat el públic al món de la decoració arquitectònica romana mitjançant l'exemple dels *opus sectile*. El taller ha permès comprendre el paper del marbre com a element de prestigi i poder en el món romà, alhora que ha facilitat una experiència pràctica de recreació de paviments decoratius, posant en valor els coneixements tècnics i artístics dels artesans antics. Equip responsable: Clàudia Mascarella Parcerisa i Mar Sánchez Hernández. .

Festival Tarraco Viva

Durant el mes de maig de 2025, l'ICAC ha col·laborat en l'organització del Festival Tarraco Viva, un dels principals festivals internacionals dedicats a la divulgació del món clàssic. Una de les aportacions destacades de l'Institut ha estat el Cicle de Documentals Arqueològics, organitzat en col·laboració amb el Festival Internacional de Cinema Arqueològic del Bidasoa (FICAB).

El cicle ha inclòs la projecció de quinze peces audiovisuals, dedicades a temàtiques diverses com l'arqueologia subaquàtica, les ciutats clàssiques submergides, els paisatges mediterranis, el patrimoni fenici o els grans descobriments científics de l'antiguitat. Aquesta programació ha contribuït a reforçar el paper de l'audiovisual com a eina de divulgació del coneixement i a ampliar els públics del festival.

Premis Odissea

L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) ha estat un dels patrocinadors de la XIV edició del Concurs Odissea, que va celebrar l'acte de lliurament de premis el 16 de maig de 2025 en el marc del Festival Tarraco Viva 2025, sota el lema «Un dia a Tarraco». El concurs, de caràcter nacional i organitzat a Catalunya per l'Associació de Professorat de Llengües Clàssiques de Catalunya (APLEC), té com a objectiu fomentar l'interès per la cultura clàssica entre l'alumnat de segon cicle d'ESO i batxillerat.

L'edició de 2025, dedicada a la temàtica «Els animals a Grècia i Roma», ha assolit un nou èxit de participació, amb 477 equips procedents d'arreu de Catalunya, implicant més de 1.000 alumnes, fet que consolida el Concurs Odissea com una de les principals iniciatives educatives de divulgació del món clàssic a Catalunya. Durant l'acte de lliurament de premis, el director de l'ICAC, Josep Maria Palet, va animar als joves a considerar dedicar-se professionalment al món de la cultura clàssica.

Com a reconeixement, els equips premiats van gaudir d'una visita guiada a l'Espai de Tarracòpolis

acompanyats per Andreu Muñoz, investigador de l'ICAC i director del Museu Bíblic de Tarragona, i l'Andreu Ximenis, voluntari del Museu Bíblic. Aquesta activitat patrimonial per als premiats va ser organitzada per la Unitat de Transferència i Impacte Social de l'ICAC.

Xerrades divulgatives del personal investigador

Al llarg del 2025, el personal investigador de l'ICAC ha participat en diverses xerrades divulgatives adreçades a públic general i educatiu, amb l'objectiu de divulgar els resultats de la recerca arqueològica i fomentar el debat sobre ciència arqueològica, patrimoni, territori i societat. Aquestes activitats de sensibilització posen de manifest el compromís de l'ICAC amb una divulgació rigorosa i accessible, orientada a reforçar el paper social de l'arqueologia i a generar retorn científic i cultural al territori.

Visites guiades i itineraris divulgatius

Durant el 2025, l'ICAC ha impulsat i liderat diverses visites guiades i itineraris interpretatius amb vocació divulgativa, que han permès apropar la recerca arqueològica al públic mitjançant l'experiència directa amb el patrimoni arqueològic, els jaciments i els paisatges culturals. Aquestes activitats s'han desenvolupat en col·laboració amb administracions i entitats gestores del territori.

Aquestes visites han estat concebudes com a eines de mediació patrimonial i divulgació del coneixement, que faciliten una millor comprensió dels entorns i els paisatges, de les metodologies de recerca i de la importància de la conservació del patrimoni arqueològic.

Accions de sensibilització per la igualtat de la dona i la diversitat

Sota la coordinació del Comitè d'igualtat i diversitat, l'ICAC ha impulsat diverses activitats de divulgació, vinculades a diferents jornades internacionals:

11F, Dia Internacional de la Dona i la Nena en la Ciència: xerrada "La Dama de Elche, juego de espejos", a càrrec de Carmen Aranegui, catedràtica d'Arqueologia de la Universitat de València.

8M, Dia Internacional de les Dones: la xerrada "Espais lliures de violència, espais que contribueixen a carreres científiques d'èxit", a càrrec de Lúcia Puigvert, catedràtica en violències de gènere al Departament de Sociologia de la Universitat de Barcelona.

28J, Dia Internacional de l'Orgull LGBTIQ+: presentació de la "Guia Pràctica per a la Inclusió de la Perspectiva de Diversitat Sexual i de Gènere en la Recerca", a càrrec de Miguel López-Sáez, psicòleg, investigador i director de la Unitat de Diversitat de la Universitat Rey Juan Carlos.

25N, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència Contra les Dones: projecció del documental "Off the Archeological Record, a càrrec de Paloma Zarzuela Gutiérrez, guionista, arqueòloga i investigadora de la UAB.

Ciència oberta en arqueologia

En el marc de les sessions de formació i xerrades impulsades pel Centre de Documentació, Biblioteca i Ciència Oberta de l'ICAC, s'han organitzat dos jornades:

28/05/2025 "Peer Community In Archaeology, a free and transparent initiative for preprint peer-reviewing", a càrrec d'Alain Queffelec, investigador del CNRS i creador de PCI Archaeology.

16/09/2025 "Ciencia Abierta, una (gran) oportunidad para la edición académica no comercial", a càrrec de María Ángeles Coslado Bernabé, tècnica de la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT).

Activitats de divulgació de l'ICAC-CERCA

4 visites
guiades

1 presentació
de llibre

1 acte
institucional

5
audiovisuals

7 jornades de
divulgació

5 formació
i tallers

Impacte en mitjans

Web i butlletí

 45 notícies publicades a la web	 1.034 subscribers	 9 trameses del butlletí Archeonea
--	--	--

Xarxes socials

 x		ARPA-LIRA
 seguidors	2.725	648
 nous seguidors (2025)	38	11
 instagram		
 seguidors	2.288	272
 nous seguidors (2025)	308	Nou*
 youtube	 Bluesky	 Telegram
 subscribers 98	 seguidors 183	 seguidors 24
 nous subscribers (2025) 6	 nous seguidors Nou*	 nous seguidors Nou*
 continguts 67 vídeos		

Annex

Projectes de recerca

Projectes de recerca

MIRMED-GIAC

Grup de recerca 1

Convocatòries estatals

Amphorae ex Hispania 3 (AExH3): the trade of Hispanic amphorae in the Roman era in the Mediterranean. Amphoric chrono-typology, and relationship between production and reception. (PID2022-138200NB-I00). 2023 - 2027.

IP: Ramon Jàrrega.

Equip investigador: Joaquim Tremoleda, Daniel Mateo, Rut Geli, Enric Colom, Giorgio Rizzo i María Rosa Pina.

Estudio transdisciplinar, experimental y etnoarqueológico de estructuras de combustión de la Edad del Hierro en el Mediterráneo occidental (TRANSCOMB-2). (PID2022-137999NB-I00). 2023 - 2027.

IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Equip investigador: Marta Blasco, Marta Mateu, Valentina Pescini, Joan Canela, Jordi Hernández i David Montanero.

Col·laboradors: Antoni Corrales, Carme Saorin (UB), Georgina Castells (Aj. de Calafell), Jordi Morer (Món Iber Rocs), Magdalena Salas (Museu de Manacor), Josep Pou (Aj. de Calafell), Daniel López (ArqueoVitis), Anne-Marie Curé (CNRS), Alexandre Beylier (CNRS), Sílvia Vila (UdL), Damià Ramis, María Pastor (UA-ICAC), Miguel Tarongi (CNRS), Arturo Oliver (Museu Belles Arts de Castelló), Ada Gomar (IMF-CSIC).

Estudi de les fortificacions i la poliorcètica fenicio-púnica i la seva influència en l'arquitectura militar indígena de la Mediterrània centre-occidental. (FJC2021-047777-I). 2023 - 2025.

IP: David Montanero.

Equip investigador: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

ARTISAN – Creando narrativas en la arcilla: Desentrañando cambios económicos y socioculturales a lo largo de los periodos visigodo y omeya en la península ibérica oriental / Crafting narrative in clay: unravelling economic and sociocultural shifts throughout Visigoth and Umayyad periods in the Eastern Iberian Peninsula. (PID2023-153086NB-I00). 2024 - 2028.

IP: Josep M. Macias i Francesc Rodríguez.

Equip investigador: Ada Lasheras, Joan Negre, Josep M. Puche, Albert Ribera, Ferran Arasa i Jordi López.

Col·laboradors: Oscar Caldés, Ferran Falomir, Karen Fortuny, Itziar Gutiérrez, Pablo Medina i Miquel Rosselló.

CARQ-NEP. Caracterització arqueomètrica de ceràmiques protohistòriques del nord-est peninsular. 2025 - 2026. (JDC2023-051995-I).

IP: Judith Peix.

Equip investigador: Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Convocatòries de la Generalitat de Catalunya

El territori de Cessetania occidental al primer mil·lenni aC: del bronze final a la romanització. (Projecte Quadriennal. Generalitat de Catalunya. CLT009/22/00012). 2022 - 2025.

IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC) i Joan Canela.

Equip investigador: Jordi López, María Pastor (UA), Marta Blasco (UV), Anna Gutiérrez, Valentina Pescini, Arnau Garcia, Lúcia Colominas, Sílvia Valenzuela-Lamas (CSIC-IMF), Núria Armentano (MAC), Sílvia Vila, Marta Portillo (CSIC-IMF), Georgina Prats (UdL), Daniel López, Marta Mateu, Moisès Díaz, David Asensio (UAB), Jordi

Annex

Principal (MAC), Rafel Jornet (UB), Jaume Noguera (UB),
Jordi Morer (Món Iber Rocs), Anna Bertral, Marta Martín,
Oriol Cuscó, Antoni Corrales, Ferran Piró, Graciella
Pereda, Albert Velasco, Paloma Aliende i Iñaki Matías.

Estudi i difusió de la vil·la romana de Mas dels
Frares i el seu entorn (Constantí, Tarragonès),
II Fase (CLT009/22/00033), 2022 - 2025.

IP: Francesc Rodríguez (URV-ICAC), Karen Fortuny.
Equip investigador: Òscar Caldés, Arnau Carbonell, Lúdia Colominas, Ivan Fernández, Laura Galán, Josep M. Macias, Ada Lasheras, Jordi López, M. Jesús Ortega, Josep M. Puche, Josep M. Palet, Maria Rueda i Katie Tardio.

Excavacions a l'entorn de la Catedral de Tarragona
(III Fase) (CLT009/22/00102). 2022 - 2025.

IP: Josep M. Macias i Andreu Muñoz Melgar (MBT-ICAC).
Equip investigador: Núria Armentano (MAC), Oscar Caldes, Albert Casas (UB), Sergio Coll (URV), Agustí Costa (URV), Iván Fernández (URV), Karen Fortuny, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Abel Gallego, Anna Gutiérrez, Mahjoub Himi (UB), Andreu Muñoz, Josep M. Puche, Míriam Ramon (MBT), Isabel Rodà, Francesc Rodríguez (URV-ICAC), Imma teixell (Generalitat de Catalunya) i Josep M. Toldrà (URV-ICAC).

Projecte *Iulia Libica* (Llívia, Cerdanya):
el fòrum i el territori del *municipium*
(CLT009/22/00037). 2022 - 2025.

IP: Cèsar Carreras (UAB) i Jordi Guardia.
Equip investigador: Òscar Trullàs, Josep Guitart i Pau de Soto.
Col·laboradors: Aina Ibàñez (Arqueolegs.cat) i Santiago palacios (Arqueolegs.cat).

Transformacions urbanístiques, dinàmiques
constructives i vida urbana a la ciutat romana de Iesso
(Guissona, Segarra) (CLT009/22/00039). 2022 - 2025.

IP: Núria Romaní (UAB) i Josep Guitart.
Equip investigador: Joaquim Pera (UAB), Esther Rodrigo (UAB), Pau de Soto (UAB), Laia Catarineu, Paua Sánchez, Gemma de Solà, Òscar Trullàs, David Castellana i Josep Ros.

MICRODOM: Contribució de la micromorfologia a l'estudi dels espais domèstics en el Mediterrani nordoccidental durant la protohistòria (2021 BP 00103). 2022 - 2025.

IP: Marta Mateu.
Equip investigador: M. Carme Belarte (ICREA).

Convocatòries d'altres entitats i/o institucions

El port de *Tarraco* a la desembocadura del riu
Franolí (segles VII-VIII). 2015 - 2025.

IP: Karen Fortuny, Ada Lasheras, Josep M. Macias
i Francesc Rodríguez.

Equip investigador: Diana Gorostidi.

Excavacions arqueològiques a València la
"Vella" (Riba roja de Túria). 2016 - 2024.

IP: Josep M. Macias, Albert Ribera i Miquel Rosselló.
Equip investigador: Francesc Rodríguez, Karen Fortuny, Iván Fernández, Óscar Caldés i Andreu Muñoz Virgili.

AQVAE TARRACONEM DVCTAE: la portada
d'aigües a Tàrraco i vil·les de l'entorn. 2022 - 2025.

IP: Jordi López i Josep M. Puche.
Equip investigador: Agustí Costa Jover (ETSA, URV), Joan Canela Gràcia (ICAC), Sergio Coll Pla (ETSA, URV), Lluís Casas Duocastella (GRAPAC, UAB), Anna Gutiérrez Garcia-M. (ICAC), Iñaki Matias Santacoloma (ICAC), David Moreno Garcia (ETSA, URV), Hèctor A. Orengo Romeu (ICAC-ICREA), Isidre Pastor Batalla (CEG), Albert Velasco Artigues.

El poblament rural romà a l'àrea meridional de l'ager *Tarraconensis*. Estudi de la zona de Cambrils i els seus entorns. 2023 - 2026.

IP: Ramon Jàrrega (ICAC) i Enric Colom (ICAC).
Equip investigador: Jordi López Vilar (ICAC), Maria Rueda Prunell (ICAC), Gerard Martí Estrada (Museu d'Història de Cambrils), Jaume Massó Carballido (Museu de Reus), Ramon Coll Monteagudo (Museu Romà de Premià de Mar).

Convocatòries europees

PlantNetGem: Exploring the process of urbanisation in the Roman provinces of Germania through the study of food plant commerce. HORIZON-MSCA-2021-PF-01 n.101063192. 2022 - 2025.

IP: Patricia Vandorpe.

Equip investigador: Alexandra Livarda (Supervisor).

SIGNATURE: Mapping endangered cultural soils in post-conflict regions through Big Earth Observation Data, artificial intelligence and geoarchaeological signatures. (HORIZON-MSCA-2021-PF-01. num. 101067100). 2023 - 2025.

IP: Sayantani Neogi.

Equip investigador: Hèctor A. Orengo (Supervisor).

Cultur-Monts: Valorización de los Paisajes Culturales de montaña: un recurso de desarrollo territorial sostenible. 2024 - 2026.

IP: Josep M. Palet, Marta Flórez (coord.).

Equip investigador: Dr. Lúdia Colominas (ICAC-CERCA), Dr. Alfredo Mayoral (ICAC-CERCA), Valentina Pescini (ICAC-CERCA), Paloma Aliende (ICAC-CERCA), Arnau Carbonell (ICAC-CERCA) i Immaculada Richaud (ICAC-CERCA).

FoodMod-RGB: Modelling food plant trade in the Roman provinces of Gaul and Britannia (HORIZON-MSCA-2023-PF-01). 2025 - 2027.

IP: Jessica Feito.

Equip investigador: Alexandra Livarda (Supervisor).

Convocatòries Estatals

The agricultural economy of the Aegean Dark Ages through machine learning-powered 3D cereal grain morphometrics. (PID2022-139907NB-I00). 2023 - 2026.

IP: Alexandra Livarda.

Equip investigador: Michael P. Wallace, Merkouris Georgiadis, Charlotte Diffey, Pagambam Sendash Singh, Toby C. Wilkinson, Federica Riso, Francesc C. Conesa, Patricia Vandorpe i Theoni Bainou.

TranScapes: Transported Mediterranean landscapes: diachronic integrated study of socio-environmental interactions and land-use changes at both sides of the Mediterranean (PID2021-127064NB-I00). 2022 - 2025.

IP: Josep M. Palet i Alfredo Mayoral.

Equip investigador: Lúdia Colominas, Valentina Pescini, Maria Jesús Ortega, Marta Flórez, Mercouris Georgiadis i Oriane Bourgeon.

Col·laboradors: Isabel Mattuzzi, Jesús Martínez, Eurydice Kefalidou (National and kapodistrian University of Athens), Constantina Kallintzi (Xanthi Ephoria of Antiques), Ana Ejarque (CNRS- Institute of Evolucionary Sciences), Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier 3), Paloma Aliende, Gabriel de Prado (MAC), Ioannis Apostolou, Tania Polonio, Arnau Carbonell i Abel Gallego.

Roman expansion and acculturations at both sides of the Mediterranean: searching for patterns, rates and singularities through archaeozoology. (RYC-2019-026732-I). 2021 - 2026.

IP: Lúdia Colominas.

Equip investigador: Laura Strolin, Abel Gallego-Valle, Katie Tardio (University of North Carolina) i Nimrod Maron (University of Haifa).

Col·laboradors: Yifat Thareani (NYU Tel-Aviv), Pere Castanyer (MAC-Empúries), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Oriol Olesti (UAB) i Cèsar Carreras (UAB).

Transeant. Landscape of transhumance:
Environmental archaeology research between Eastern
Pyrenees (Spain) and Maritime Alps (Italy) (FJC2019-
040406-I) & (RYC2021-034621-I). 2020 - 2025.

IP: Valentina Pescini.

Equip investigador: Josep M. Palet (ICAC), Alfredo Mayoral (ICAC), Natalia Égüez (AMBILab), Ivano Rellini (UNIGE), Bruna Ilde Menozzi (UNIGE), Diego Moreno (UNIGE), Roberta Cevasco (UNISG), Vittorio Tigrino (UNIUPPO), Anna Maria Mercuri (UNIMORE), Assunta Florenzano (UNIMORE), Lorenzo Braga (UNIMORE).

Col·laboradors: Lúdia Colominas (ICAC), Arnau Carbonell (ICAC), Abel Gallego (ICAC), Jesús Martínez (GIAP), Anna Maria Stagno (UNIGE).

ArqueoPirenaia II. Transferencia social, didáctica y mediación del patrimonio en un paisaje cultural de alta montaña (Valles de Núria y Coma de Vaca. Pirineos Orientales). 2024 - 2025.

IP: Josep M. Palet.

Equip investigador: Valentina Pescini, Ada Richaud, Lúdia Colominas i Paloma Aliende.

Airborne and Spaceborne Remote Sensing in Landscape Archaeology (JDC2022-050110-I). 2024 - 2026.

IP: Ekta Gupta.

Equip investigador: Arnau Garcia.

Paisajes Culturales Mediterráneos: análisis integrado y comparativo de las dinámicas de asentamiento y ocupación a largo plazo en entornos de alta montaña y llanuras litorales – HUM-DYNLANDS. (PID2024-159956NB-I00). 2025 - 2028.

IP: Josep M. Palet.

Equip investigador: Marc Prades, Graham Roderick Jones, Maria J. Ortega, Josep M. Puche, Marta Flórez, Arnau Carbonell, Valentina Pescini.

Col-laboradors: Isabel Mattuzzi, Rosa Soler, Lluna Magarolas, Paloma Aliende, Helena Paula Carvalho (Universidade do Minho), Abel Gallego, Roberta Cevasco (Università degli Studi di Scienze Gastronomiche di Pollenzo), Jesús Martínez, Diego Teodorico Moreno (Università di Genova), Vittorio Tigrino (Università degli Studi del Piemonte Orientale “Amedeo Avogadro”), Ivano Rellini (Università degli Studi di Genova, Dipartimento di Scienze della Terra, dell'Ambiente e della Vita).

Somos lo que comemos: estudio de los hábitos alimentarios en la Hispania romana a través de la biogeoquímica. (PID2024-157503NB-I00). 2025 - 2029.

IP: Lídia Colominas.

Equip investigador: Maria Eulàlia Subirà, Maria Jesús Ortega, Judit Ciurana, Clara Forn (Museu de Badalona).

Col·laboradors: Neus Coromina (UdG), Rosa Soler, Arnau Brosa (UB), Lluís Garcia (Unité Mixte de Recherche 5140 (CNRS)), Abel Gallego.

MEDLANDS: Genesis of transmediterranean cultural landscapes: a multidisciplinary study of how the Greek colonial endeavour transformed land-use and socio-environmental interactions/ Génesis de los paisajes culturales transmediterráneos: estudio multidisciplinar de cómo la colonización Griega transformó usos del territorio e interacciones socio-ambientales. (PID2024-159127NB-I00). 2025 - 2028.

IP: Arnau Garcia Molsosa, Alfredo Mayoral Pascual.

Brüick investigador: Giannis Apostolou, Marta Flórez, Arnau Carbonell, Ekta Gupta, Isabel Mattuzzi, Konstantina Venieri, Despoina Skoulariki (Ephorate of Antiquities of Xanthi (Greek Ministry of Culture)), Maria Chrysafi (Ephorate of Antiquities of Xanthi (Greek Ministry of Culture)), Kyriaki Chatziprokopiou (Ephorate of Antiquities of Xanthi (Greek Ministry of Culture)), Eleni Tsiompikou (Ephorate of Antiquities of Xanthi (Greek Ministry of Culture)), Yunus Bozkurt (Isparta Suleyman Demirel University, Departament of Geography), Paloma Aliende, Gabriel Jesús de Prado (MAC), Merkourios Georgiadis (University of Crete), Abel Gallego, Jesús Martínez, Jean-Philippe Degeai (ASM UMR5140 UPV-CNRS), Ana Ejarque (ISEM UMR5554 UM-CNRS), Mustafa Dogan (Isparta Suleyman Demirel University, Departament of Geography), Helmut Karl Christian Brückner (University of Cologne (Köln), Institute of Geography)), Çetin Senkul (Isparta Suleyman Demirel University, Departament of Geography), Florian Couderc (Ministère de la Culture (France), Service Régional de l'archéologie), Matthieu Giaime (ASM UMR5140 UPV-CNRS), Eurydice Kefalidou (National and Kapodistrian University of Athens), Constantina Kallintzi (Ephorate of Antiquities of Xanthi (Greek Ministry of Culture)), Anja Slawisch (University of Edinburgh), Yasar Erkan Ersoy (Yasar University (IZMIR) & Klazomenai Excavation).

Landscape Geoarchaeology to explore Holocene socio-environmental interaction and shaping of cultural landscapes. (RYC2023-045545-I). 2025-2030.

IP: Alfredo Mayoral.

Convocatòries de la Generalitat de Catalunya

Arqueologia de l'alta muntanya a les capçaleres del Segre – Ter (Cerdanya-Ripollès): territori i paisatge. (CLT009/22/00035). 2022 - 2025.

IP: Lúdia Colominas, Arnau Carbonell.

Equip investigador: Josep M. Palet, Arnau Garcia, Jesús Martínez, Abel Gallego, Paloma Aliende, Marta Flórez, M. Jesús Ortega, Valentina Pescini, Alfredo Mayoral i Tània Polonio.

Col·laboradors: Natàlia Egüez, Anna Beltral i Santiago Giralt.

Arqueologia del paisatge agrari, ocupació del territori i interaccions socioambientals al Baix Ter (Montgrí-Daró) (CLT009/22/00034). 2022 - 2025.

IP: Josep M. Palet i Alfredo Mayoral.

Equip investigador: Esther Rodrigo (UAB), Maia Jesús Ortega, Oriane Bourgeon, Arnau Carbonell, Valentina Pescini, Hèctor A. Orengo, Arnau Garcia, Mercourios Georgiadis, Giannis Apostolou, Konstantina Venieri, Iban Berganzo, Lúdia Colominas, Abel Gallego, Paloma Aliende, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Gabriel de Prado (MAC- Ullastret), Marta Flórez, Graham R. Jones i Isabel Mattuzzi.

Col·laboradors: Santiago Giralt (CSIC), Rosa Plana (Université Paul-Valéry Montpellier 3) i Anna Bertral.

PASToralisme i explotació del medi natural al MONTseny occidental en la transició de l'Antiguitat al món Medieval. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització de resultats (CLT009/22/00036). 2022 - 2025.

IP: Valentina Pescini, Abel Gallego.

Equip investigador: Alexandra Livarda, Theoni Bainou, Alexandra Kriti, Alfredo Mayoral, Natàlia Egüez (Universidad de La Laguna), Arnau Garcia, Francesc C. Conesa, Judit Ciurana, Paloma Aliende, Felix Retamero (UAB), Jaume Oliver (UAB) i Arnau Moret (Ajuntament d'Aiguafreda).

Convocatòries d'altres entitats i/o institucions

Estudi sobre el paisatge historic d'Altafulla. 2025 - 2026.

IP: Josep M. Palet.

Equip investigador: Maria Jesús Ortega, Marta Flórez i Arnau Carbonell, Lluna Magarolas.

Convocatòries estatals

«Cosas de mármol». Creación, usos y reciclaje de las producciones marmóreas en Hispania (RED2022-134955-T). 2023 - 2025.

IP: Diana Gorostidi (URV-ICAC).

Equip investigador: Virginia Garcia Entero (UNED), Olívia Rodríguez Gutiérrez, Irene Mañas Romero, Javier Martínez Martínez i José Miguel Noguera Celdrán.

La fascinación del mármol. Materiales, producciones, agentes y significado del mármol en las provincias occidentales. (PID2024-156478NB-I00). 2025 - 2029.

IP: Anna Gutiérrez Garcia-M.

Equip investigador: Pilar Lapuente (UniZar), Laura Galán, Simona Perna, Isabel Rodà, Begoña Soler, Marie-Claire Savin, Jordi López, Jordi Oliver.

Col·laboradors: Mar Sànchez (URV), Xavier Sicart, José Antonio Cuchí (UniZar), Owain Morris, Juan Antonio Antolinos, Isabelle Pianet (Archéosciences Bordeaux (UMR 6034)), Alba Alonso (URV).

Convocatòries d'altres entitats i/o institucions

Rompe Petra: «Romans de pedra i lletra». Projecte de transferència i dinamització cultural de les inscripcions romanes de la Part Alta de Tarragona. 2025 – 2026.

IP: Diana Gorostidi (URV-ICAC).

Equip investigador: Hugo Feliu (ICAC), Beltrán González (URV).

UTIS

Convocatòries estatals

IN-vicum. Programa anual de actividades de cultura científica. 2025 - 2026.

IP: Marta Flórez.

Equip investigador: Josep M. Palet, Gilbert Frigola, Ana Gallego.

Convocatòries de la Generalitat de Catalunya

4Cat_Sud: Accions pel foment del català als 4 centres de Catalunya Sud. 2025 - 2026.

IP: Gilbert Frigola i Marta Flórez.

Equip investigador: Marie-Clarie Savin, Valentina Pescini, Josep M. Palet, Lúdia Colominas, Anna Gutiérrez, Diana Gorostidi.

MetaCat. Creació de metadades en català, resultats de la recerca de l'ICAC més trobables i accessibles. 2025 - 2026.

IP: Gilbert Frigola.

Equip investigador: Lydia Gil, Miquel Àngel Colet i Marta Flórez.

Paisatges Culturals pel Benestar. El patrimoni com a recurs de prescripció social en entorns perifèrics vulnerables. 2025 - 2027.

IP: Marta Flórez, Josep M. Palet.

Equip investigador: Marc Aguilar (Bit Lab Cultural), Francisco Flórez (Associació Trinitat Uneix) Valentina Pescini, Alfredo Mayoral, Arnau Carbonell, Gilbert Frigola, Víctor Jiménez (Bit Lab Cultural), Isabella Mattuzzi, Sara Guila Fidel (VHIR), Rocío Campaña (Bit Lab Cultural).

Convocatòries d'altres entitats i/o institucions

ArqueoEscènica. Nous llenguatges per a la transferència del coneixement. 2024 - 2026.

IP: Marta Flórez i Josep M. Palet.

Equip investigador: Josep M. Palet, Arnau Carbonell, Gilbert Frigola, Laura González, (Cia. Routart) i Maria Ramírez (Cia. Routart).

ArqueoEspai. Eina per la Transferència, l'Impacte social i la ciència ciutadana en arqueologia. 2024 - 2026.

IP: Marta Flórez i Josep M. Palet.

Equip investigador: Josep M. Palet, Gilbert Frigola, Víctor Jiménez (BitLab), Marc Aguilar (BitLab), Jesús Pérez (Gir.cat) i Enric Lamarca (Gir.cat).

#ArqueoVibes. Connectant amb el patrimoni arqueològic de proximitat. 2025.

IP: Marta Flórez.

Equip investigador: Gilbert Frigola, Marta Jornet i Ana Gallego.

Altres

BENESTAR- 2024-2026. Estudi de Salut Mental del personal investigador i del personal laboral en l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

IP: Maria Gradillas.

Equip investigador: Anna Domínguez.

Annex > Projectes de recerca

Consorci integrat per:

**Generalitat
de Catalunya**

**UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI**

Centre CERCA:

Centre acreditat:

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Plaça d'en Rovellat, s/n - 43003 Tarragona
Telèfon: 977 24 91 33 / www.icac.cat / info@icac.cat

@ICAC_cat X Instagram Telegram Twitter